N°. 8843. NIEUWE AMSTERDAMSCHE COURANT. A°. 1860.

ALGEMEEN HANDELSBLAD.

ABONNEMENTSPRIJS VOOR 3 MAANDEN:
Amsterdam........ƒ7.50. Voor de overige Steden des Rijks ƒ8.50.
Zondags-Editie....... „1.50. Afzonderlijke Couranten...... „0.10.
Het loopend Kwartaal moet voldaan zijn uiterlijk op den 15den der 3de maand.

Woensdag 25 April.

UITGEVERS-DIRECTEUREN, GEBROEDERS DIEDERICHS.

Brieven Franco aan het Bureau Handelsblad.

PRIJS DER GEWONE ADVERTENTIËN:
Van EEN tot ZEVEN regels, behalve de 35 c. zegelgeld..........ƒ1.75.
Iedere regel meer.................................„0.25.
Buitengew. groote Lett., naar mate der ruimte die zij beslaan, à 25 c. per regel.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL, bevattende de MEMORIE VAN TOELICHTING betreffende het Ontwerp van Wet tot den aanleg van SPOORWEGEN, voor rekening van den Staat.

BUITENLAND.

Engelsche Post.

LONDEN, Zondag 22 April.

Aan het parlement van Canada is officieel medegedeeld, dat de Prins van Wallis niet vóór den 10den Julij uit Engeland naar Canada zal vertrekken.

— Men zegt, dat de regering voornemens is twee vrijhavens in Canada te stichten, namelijk havens waarin vreemde goederen vrij van regten mogen worden ingevoerd, eene aan de Beneden-St. Laurens, voor de approviandering van de visscherschepen van alle natien, en eene in het westen om de gewesten van de Red River van het noodige te voorzien.

— Bij geruchte verhaalt men, dat de hoofdkassier der Union-bank zich uit de voeten heeft gemaakt met achterlating van een aanzienlijk te kort. Hij was 21 jaren bij die instelling geëmploijeerd geweest.

— Aanstaanden Maandag zal te Stratford de geboorte van Shakespeare met een groot feest worden herdacht. Bij die gelegenheid zullen verscheidene gedeelten uit de beste werken van den vermaarden dichter worden voorgedragen. Men wil ook middelen in het werk stellen om de woning van Shakespeare in wezen te doen blijven. In 1864, op den 300sten verjaardag zijner geboorte, zal het gansche land feest vieren.

Duitsche Post.

WEENEN, 21 April. Van eene goed onderrigte zijde wordt verzekerd, dat de ministeriele crisis geëindigd is. De Heer von Hubner zal weder in het ministerie treden, hoewel tot heden nog niet bekend is, welke portefeuille hij zal aanvaarden. Ook de Heer von Schmerling wordt met eene portefeuille belast.

— Men verzekert, dat de nieuw benoemde gouverneur-generaal van Hongarije, de ridder v. Benedek, zich op de krachtigste wijze heeft verklaard voor het invoeren van vrijzinnige hervormingen. Alleen onder die voorwaarden heeft hij zich de benoeming laten welgevallen.

— De *Ostd. Post* deelt het volgende berigt mede uit Pesth, onder dagteekening van den 19den. Gisteren had ten huize van den baron Pronay door en onder zijn voorzitterschap eene vergadering plaats van afgevaardigden der verschillende Evangelische gemeenten; 92 personen waren aldaar tegenwoordig. Naauwelijks waren de beraadslagingen geëindigd en het dankgebed verrigt, toen een commissaris van politie, vergezeld van 4 agenten, de zaal binnen trad, te kennen gevende, dat hij bevel had de vergadering te doen uiteen gaan. „Zeer zeker" antwoordde de baron Pronay, „wij gaan uiteen, dewijl de beraadslagingen reeds zijn geëindigd." Hierop vorderde de commissaris, dat de aanwezigen hunne namen zouden opgeven, waaraan bereidelijk werd voldaan.

Nog wordt uit die stad gemeld, dat groote toebereidselen worden gemaakt tot plegtige viering van het overlijden van graaf Szechenyi. De Prins-Primaat van Hongarye zal op het in de geschiedenis zoo beroemde Kakosveld eene plegtige godsdienst-oefening houden ter nagedachtenis van den overledene en van de prachtige kettingbrug in onze stad, een der groote werken door den graaf Szechenyi tot stand gebragt, wapperen vele rouwvaandels van zwart floers.

BERLIJN, 23 April (des Ochtends). Uit de beraadslagingen, gehouden in het Huis der Afgevaardigden, is gebleken, dat de ongeregeldheden, gepleegd bij gelegenheid van het leggen van den eersten steen van Schillers gedenkteeken, op de plaats zelve zijn aangestookt door personen, die sterken drank onder de minder beschaafde klasse, aldaar aanwezig, hebben uitgedeeld. Eene der kramen, waarin drank werd verkocht en uitgedeeld, was opgeslagen in de onmiddellijke nabijheid van het afgepaalde gedeelte. Hier rijst derhalve de vraag, waarom de policie niet zorg heeft gedragen dat dergelijke aanleiding tot ongeregeldheden tijdig was geweerd.

— Dat het gerucht nopens eene aanstaande naauwe verbindtenis tusschen ons kabinet en dat van Weenen als geheel onjuist moet beschouwd worden, blijkt ten duidelijkste uit de stemming in het Huis der Afgevaardigden over de Keurhessische grondwetskwestie. Ook de rede door den minister von Schleinitz bij die gelegenheid gehouden, heeft overtuigend aangetoond, dat het ministerie eenstemmig denkt ten opzigte van de Duitsche kwestie.

— Volgens de *Elberfelder Zeitung* heeft onze regering dezer dagen eene circulaire gezonden aan de verschillende gezanten bij de Duitsche hoven, met betrekking tot de voorstellen door hen, ten opzigte van de wijziging der militaire bonds-constitutie gedaan. Daarin wordt andermaal uitdrukkelijk verklaard, dat de regering het vaste voornemen heeft opgevat, gelijk vroeger herhaaldelijk is te kennen gegeven, om met al hare krachten voor de veiligheid van het gemeene vaderland te waken, zoodra het mogt bedreigd worden. Dit punt vooral is in bedoelde circulaire in krachtige en klemmende bewoordingen uiteengezet.

— Omstreeks het midden van Mei zal de Prins-Regent zich naar Eydtkuhne begeven, ter bijwoning van de plegtige opening van de spoorwegverbinding tusschen ons land en Rusland. Bij die gelegenheid zal hij een onderhoud hebben met den Keizer van Rusland te dier plaatse.

— Men meldt uit Stockholm, dat de consul-generaal Merck en de baron Schlanger gisteren aldaar zijn aangekomen, om het leenings-contract te onderteekenen; zij zijn onmiddellijk na hunne aankomst door den Koning ten gehoore ontvangen.

— Uit verschillende berigten blijkt, dat de winter in Rusland zeer streng is geweest. Volgens een brief uit Tamboff, van den 18den Maart was het aldaar in de omstreken zoo koud, dat de oudste en meest geharde voerlieden bepaaldelijk weigerden om zich ten dienste van reizigers met hunne sleden op weg te begeven. Onderscheidene personen waren in dien omtrek sedert eenigen tijd vermist, die later bleken door de koude op reis te zijn omgekomen. Ook heeft men twee verlaten rij- of voertuigen gevonden, die de geleiders blijkbaar in den steek hadden gelaten om het gevaar van bevriezen te ontgaan. Tien militairen heeft men op weg dood gevonden, terwijl twee boeren, die in een bosch hout waren gaan kappen, bijna het slagtoffer van de strenge koude waren geworden. Om zich tegen de buitengewoon digte sneeuw te beveiligen, hadden zij zoo goed mogelijk eene hut opgeslagen, waarin zij het drie dagen hebben uitgehouden. Door gebrek aan voedsel moesten zij dit verblijf weder verlaten en slechts op het gelui eener klok afgaande ten aanzien der rigting, welke zij hadden te volgen, waagden zij zich aan een gevaarlijken togt, waardoor zij, ofschoon verstijfd aan al hunne leden, behouden zijn teregt gekomen. Bij de afzending van dit berigt was nog de tijding ontvangen, dat de postillon, die den vorigen dag niet was aangekomen, onder weg bezweken was, en dat men op eenigen afstand van zijn lijk, het doode paard en de paketten met brieven had gevonden. In de omstreken van Morshansky waren meer dan 20 personen, ten gevolge van het strenge weder, omgekomen.

FRANKFORT, 22 April. In de diplomatieke kringen alhier houdt men zich overtuigd, dat weldra eene conferentie zal worden gehouden, ter regeling van de aangelegenheden van noordelijk Savoye.

— Naar luid van berigten uit Bern van den 18den, heeft de Bondsraad den eigendom van het gebouw aan den Grutli, de wieg der Zwitsersche vrijheid, hetwelk eene maatschappij dien raad als vertegenwoordiger des vaderlands heeft ten geschenke gegeven, op plegtige wijze aanvaard. De dagbladen, van dit feit melding makende, voegen er alleen de verklaring bij, dat Zwitserland die bakermat zijner vrijheid, met even veel standvastigheid zal weten te bewaren als het bedreigde Genève.

— Uit Genève wordt gemeld, dat op den beker, welke uit naam van Genève's bewoners aan Sir Robert Peel is aangeboden, de volgende inscriptie was gegrift: Aan Sir Robert Peel, den edelen verdediger van de regten en vrijheden van Zwitserland.

— Voor eenige dagen heeft Graaf Schuweloff Stutgardt en Wildbad bezocht en in laatstgenoemde badplaats een hotel gehuurd voor de Keizerin-weduwe van Rusland, die waarschijnlijk omstreeks Junij aldaar zal aankomen.

Fransche Post.

PARIJS, Zondag 22 April.

Men wil weten, dat het de Oostenrijksche gezant Prins Metternich geweest is, die den *Constitutionnel* de hoofddenkbeelden voor het artikel in de pen heeft gegeven, waarin dat blad de nieuwe maatregelen van Oostenrijk ten opzigte van Hongarije zoo luide toejuicht, waaruit men dan verder het gevolg trekt, dat er toenadering tusschen Frankrijk en Oostenrijk bestaat, hetwelk met eene langs hoe sterkere verwijdering tusschen Frankrijk en Engeland gelijk zou staan.

— Naar men zegt zal de Kroonprins den titel van graaf van Nizza en de Heer Piétri dien van graaf van Villefranche erlangen.

— De proef gisteren door Mw. Ristori in het théatre français genomen met het voordragen van een fransch gedicht, is zeer gelukkig geslaagd; de bijval, welken zij verwierf, is trouwens grootendeels het gevolg van het gelukkige denkbeeld van Legouvé, die in het gedicht voor haar vervaardigd eene lofrede op Madlle. Rachel heeft gevlochten.

— Eergisteren is in eene zaal van het hotel Drouot eene schilderij, voorstellende de Heilige familie, door Sebastiaan del Piombo voor 40,000 frs. verkocht. Den volgenden dag heeft men 70 teekeningen van Raffet verkocht voor 1934 fr.

— De spoorwegen van Frankrijk bezitten thans 2624 locomotieven, waarvan 2521 van Fransche fabricatie, die van Duitschland 2850, waarvan 2277 van Duitsche fabricatie. De Duitsche spoorwegen bezitten slechts 301 Engelsche locomotieven, 190 Belgische, 60 Amerikaansche en 22 Fransche. De meeste locomotieven, die in Rusland gebruikt worden, zijn te Petersburg of in zijne omstreken vervaardigd. In de hoofdstad van Oostenrijk is eene groote fabriek van locomotieven, welke het gouvernement toebehoort. Eene andere fabriek is te Wiener-Neustadt gevestigd op 29 mijlen ten zuidwesten van Weenen gelegen. In Pruisen is er eene van Borsig te Berlijn, welke sedert hare oprigting reeds bij de 1200 locomotieven heeft vervaardigd.

— Men schrijft uit Rochefort, dat de kapt.-luit. ter zee Duvast de Villeneuve van Parijs aldaar is aangekomen. Deze officier is tot bevelhebber over het fregat Pandore benoemd, dat men bezig is uit te rusten.

— Men schrijft uit Châlons, dat de troepen, die bestemd zijn om het kamp te vormen, gedeeltelijk aldaar zijn aangekomen en reeds de oude emplacementen bezetten. De tenten verrijzen als bij tooverslag en de werken vereischt tot nivellering der straten, worden ijverig voortgezet, dank zij de zorgen der officieren, onder-officieren en manschappen van het wapen der genie. De reeds geschetste omtrek van het kamp is eens zoo groot als in het vorige jaar en ligt regts van den grooten Mourmelon. Het artilleriepark zal dit jaar eene belangrijke ruimte beslaan. De kavallerie zal ook in eene grootere evenredigheid vertegenwoordigd zijn; in één woord, het kamp van Châlons in 1860 zal eene dier groote kampen zijn, welke tot oefening der militairen zoo nuttig geacht worden.

— Een der te Marseille uitkomende dagbladen verzekert, dat te Rome bevelen zijn ontvangen, welke aanleiding geven tot het vermoeden, dat de stad weldra door de Fransche krijgsmagt zal worden ontruimd. Reeds ging men zoo ver van te verzekeren, dat die troepen in het begin van Mei te Civita-Vecchia zouden scheep gaan naar Toulon. Dit berigt vereischt allezins bevestiging.

— In den gemeenteraad van Genua is voorgesteld, om aan generaal Garibaldi en aan alle inwoners van Nizza en Savoye, die Italianen willen blijven, het burgerregt te verleenen.

— Het hertogdom Savoye telt 19 steden, 38 vlekken en 600 dorpen, en het graafschap Nizza 6 steden, 16 vlekken en 140 dorpen.

— Volgens brieven uit Spanje stelt Engeland ijverige pogingen in het werk om de goede verstandhouding met dat land verder aan te kweeken. In die brieven wordt beweerd, dat deze pogingen alleen in het werk gesteld worden met het oog op de coalitie, welke men weldra tegen Frankrijk te gemoet ziet. Men voegt er bij, dat in dit geval Spanje zich scharen zal onder de coaliserende mogendheden tegen Frankrijk, vooral omdat het de Fransche regering beschuldigt van de hand gehad te hebben in de Carlistische beweging.

— Een dagblad, van de teregtstelling van Ortega gewagende, heeft gemeld, dat zoowel te Bilbao als te Valladolid personen zonder voorafgaand vonnis zijn ter dood gebragt. Daaromtrent meldt eene telegraphische depêche uit Madrid het volgende: Carrion, die te Valencia en de twee Basken, die bij Bilbao gefusilleerd zijn, werden ter dood gebragt, krachtens een vonnis van de bevoegde regtbank en de wet van 17 April 1821. Vier personen, waaronder Ortega begrepen is, hebben de doodstraf ondergaan.

Belgische Post.

BRUSSEL, Maandag 23 April.

Een bij het *Journal de Bruxelles* ontvangen brief uit Parijs zegt: Keizer Napoleon heeft gelast onderzoek te doen omtrent het gedrag van den pastoor van Montmorency, die niet heeft geschroomd op den kansel te zeggen: „Napoleon I is op Sint Helena gestorven omdat hij de hand aan den Paus geslagen had; waar zal Napoleon III sterven?" Het Pauselijk banvonnis is, niettegenstaande het verbod van de regering, door verscheiden Fransche bisschoppen in hunne kathedralen afgelezen. Daar dit veel indruk bij de geloovigen maakte, heeft het gouvernement zich de zaak aangetrokken en is er eene vergadering van den ministerraad gehouden, om te beslissen of er grond tot regtsvervolging bestond. De Keizer heeft zich voor de ontkennende beantwoording dezer vraag verklaard, en daarbij is het gebleven.

— Gisteren namiddag ten 3 ure had de plegtige ter aardebestelling plaats van wijlen den burgemeester Ch. de Brouckère. In en aan het sterfhuis was eene tallooze menigte verzameld, welke van hare deelneming deed blijken. In het sterfhuis zelf waren bijeengekomen het corps diplomatique, de kamer van vertegenwoordigers, een groot aantal leden van den Senaat, het militaire huis des Konings, van den hertog van Brabant en den graaf van Vlaanderen, het civile huis van den Koning en de Prinsen, de Ministers, de gouverneur der provincie, de provinciale Staten, de gemeenteraad, alle regterlijke en andere collegien, de raden en militaire autoriteiten, enz. De president der Kamer van Vertegenwoordigers, de Minister van Staat Liedts, en de oudste wethouder de Fontainas hielden bij het lijk redevoeringen, waarin zij hulde aan de verdiensten van den overledene bragten. Daarna begaf de stoet zich naar de kerk der HH. Michaël en Gudula. De slippen van het lijkkleed werden gedragen door de HH. Orts en Liedts, door den Heer Rogier, minister van binnenl. zaken en den Heer Fantainas. Na de kerkelijke plegtigheid begaf de stoet zich naar het kerkhof bij de poort Leuven. De graaf van Vlaanderen had in den stoet plaats genomen. Er waren ruim 10,000 man troepen onder de wapenen; die der bezetting stonden onder bevel van den luitenant-generaal du Roy de Blicquy; de brigade infanterie, jagers, karabiniers en grenadiers onder den generaal-majoor baron Goethals, de gendarmerie en artillerie onder den kolonel Baudry en de burgerwacht onder den luit.-generaal Pletinckx. De geheele plegtigheid was ten ruim 5 ure afgeloopen. De huizen der straten, door welke de optogt zich bewoog waren met zwarte draperien en vlaggen behangen; van de ministerien, het raadhuis en het gebouw der kamers wapperden nationale vlaggen met floers overtrokken. Langs den weg waren de karabiniers, de burgerwacht en de pompiers geschaard. Toen het lijk het sterfhuis werd uitgedragen, werd het begroet met een driewerf herhaald salvo en toen de kist in het graf werd nedergelaten deed de infanterie wederom drie salvo's hooren.

— De begrafenis van den Heer de Brouckère heeft plaats gehad op kosten van de stad. De raad heeft bepaald, dat eene der straten den naam van de Brouckère zal dragen en dat een gedenkteeken ter eere van wijlen den burgemeester op een der pleinen zal worden opgerigt. De burgerij zal door middel van inteekening bijdragen voor dat gedenkteeken kunnen leveren.

BINNENLAND.

AMSTERDAM, Dingsdag 24 April.

Het bijvoegsel bij deze Courant bevat de memorie van toelichting, van het wets-ontwerp tot den aanleg van spoorwegen. Den inhoud van het wets-ontwerp zelf hebben wij reeds in ons vorig nommer medegedeeld.

De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft heden hare werkzaamheden hervat. De Heeren Heemskerk, Poolman en Nolthenius zijn als leden toegelaten. De Heer de Raadt was afwezig. Eenige reeds bekende ontwerpen van wet zijn ingekomen. Dat nopens het strafwetboek, den raad van state, en de doorgraving van Holland op zijn smalst zijn ingetrokken. Het onderzoek van een aantal Regeringstukken is commissariaal gemaakt. De Heer de Brauw heeft verlof bekomen, om Vrijdag ten 11 ure den Minister van Binnenl. Zaken te interpelleren over den stand van zaken ten aanzien der aangevraagde concessie voor den aanleg van een spoorweg Haag-Gouda. De afdeelingen zijn zamengesteld. Tot voorzitters zijn benoemd de Heeren: Mackay, van Zuylen, Thorbecke, Duymaer van Twist en Dirks, en tot vice-presidenten de Heeren Betz, Heemskerk Bzn., van Foreest, Dullert en Hugenholtz. De commissie voor de petitien bestaat uit de Heeren: Nolthenius, de Lom de Berg, Poolman, Wybenga en Heemskerk Azn.

De plannen van den Minister van Financien, waarover de Commissarissen des Konings zijn geraadpleegd, hebben hoofdzakelijk betrekking tot de afschaffing der verbruiksbelastingen in de gemeenten en in verband daarmede tot het meer gemakkelijk maken van de regeling der financien in de groote steden.

Bij koninklijk besluit van 11 Maart 1860, N°. 61 (in de *Staats-Courant* van heden opgenomen), is op het rekwest van Dr. F. W. C. Krecke en E. W. van Schermbeek, beiden wonende te Utrecht, in hoedanigheid als benoemde commissarissen eener aldaar onder den titel van: *De Utrechtsche Gas-onderneming*, op te rigten naamlooze vennootschap, overleggende het ontwerp der acte van die oprigting, daarop bewilliging verleend. De termijn binnen welken de nog niet genomen aandeelen in voormelde vennootschap moeten zijn geplaatst, is bepaald op een jaar, te rekenen van de dagteekening van dit besluit.

Z. M. heeft met ingang van 1 Mei aanstaande, benoemd tot 's Konings Commissaris in de provincie Utrecht, den Heer E. C. U. van Doorn, onder toekenning van eervol ontslag als lid van den raad van state. (*Reeds in een gedeelte onzer vorige Oplage gemeld*).

Z. M. heeft, te rekenen van 1 Mei a. s., tot schoolopziener in het derde schooldistrict der prov. Zuid-Holland benoemd, den Heer Dr. J. Bosscha Jr., te Leyden. — Bekrachtigd de benoeming van G. C. Fabius, burgem. van Landsmeer, tot secretaris dier gemeente. — Eervol ontslagen, op zijn verzoek Mr. E. van Voorthuysen, als plaatsverv. kantonregter te Maarssen.

Z. M. heeft Jhr. Mr. M. J. L. J. H. A. Heldewier, tot hiertoe Zr. Ms. zaakgelastigde bij het hof van Portugal, in diezelfde hoedanigheid overgeplaatst bij dat van Sardinie.

Naar men verneemt is de Heer W. F. Peltzer benoemd tot Thesaurier der nalatenschap van Z. M. Koning Willem II, in plaats van den Heer L. H. Graaf van Bylandt uit die betrekking, op zijn verzoek, eervol ontslagen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft aan de gemeentebesturen doen te kennen geven, dat bij de zamenstelling der geneeskundige wetten het van belang is te weten of overal genoegzame geneeskundige hulp bestaat, en diensvolgens de beantwoording der vragen verzocht: 1°. Bestaat in uwe gemeente genoegzame geneeskundige hulp; 2°. indien in uwe gemeente geen geneeskundige woont, of de vestiging aldaar van een of meer geneeskundigen noodig, en met het oog op een voldoend bestaan, mogelijk is.

☐ La Charité, vergadering in den Eersten Gr∴ Woensdag 25 April 1860, des avonds ten 8 ure.

☐ C∴ V∴ A∴ vergadering in den 1sten gr∴ Woensdag 25 April 1860, des avonds ten 8 ure.

Op den 15den Mei zal voor het Provinciaal geregtshof in Noord-Holland, worden behandeld de zaak van J. R. Sachtleben oud 47 jaar, geboren in Hanover, van beroep kleermaker, wonende te Amsterdam, beschuldigd op 7 Febr. 1860 zijne huisvrouw C. W. Schwartze, moedwillig te hebben mishandeld, ten gevolge waarvan zij in den ochtend van 8 Febr. daaraanvolgende is overleden.

Uit de instructie blijkt hoofdzakelijk, dat de heelmeester Stijking in den avond van 7 Febr. jl. omstreeks 9 ure is geroepen in de woning van den besch. alhier op den Zeedijk, waar hij meermalen hulp had verleend, ten gevolge van twisten en tot dadelijkheden overslaande oneenigheden der echtgenooten; dat hij alstoen bevonden heeft, dat op eene boven achterkamer, op een bed op den grond lag, de vrouw van den besch. bewusteloos en stervende, hebbende eene wonde naar gis ter lengte van 3 a 4 duim, dwars voor het voorhoofd, halve maansgewijze, het voorkomen hebbende van eene gesneden, gestoken huidwonde; dat de verbloeding had opgehouden, ofschoon daarvan nog sporen zigtbaar waren, dat de besch. aan den getuige mededeelde, dat zijne vrouw des namiddags omstreeks 2 ure in dien toestand in den kelder gevonden was, en hij haar met behulp van anderen naar boven had gebragt; dat zij beschonken was geweest en hij haar daarom had laten liggen, ofschoon getuige aan haar geen lucht van sterken drank bespeurde, en tevens heeft opgemerkt, dat wanneer de kinderen der besch. over de oorzaak van den toestand hunner moeder wilden spreken, de besch. hevig tegen hen uitvoer en hen gelastte te zwijgen, en zelfs een der kinderen met geweld wilde opdringen, dat hij voor zijne moeder sterken drank zou hebben gehaald; dat getuige in dien zelfden avond zich naar des besch. broeder heeft begeven, om naar de oorzaak der verwonding onderzoek te doen en dat alstoen, zoo hij meent, een knecht van dezen zou gezegd hebben, dat aan de verwonde een slag met een schop op het hoofd was toegebragt; dat de heer officier van justitie, alsmede de getuigen Op den Hoof en haren man Bläser, in dien avond de vrouw van den beschuldigde in bovengemelden toestand op de bovenkamer hebben vinden liggen, verhalende de besch. aan de beide laatstgenoemden, dat zijne vrouw den geheelen middag in den kelder had gelegen, en door den schoenmaker Holtgreve en den commissionair Pieper naar boven was gebragt; dat door laatstgenoemde en de vrouw van Holtgreve, A. M. Kruis, is verklaard, dat de verslagene door hen is gevonden in den kelder, liggende met het aangezigt op den grond, terwijl de besch. haar aan de getuigen aanwijzende, zeide: Dat beest ligt dronken in den kelder; dat hij voorts hen verzocht hem behulpzaam te zijn haar naar boven te brengen; dat de beschuldigde echter niet heeft mede geholpen, maar op den grond is blijven liggen; dat de besch. bij zijn eerste verhoor aan den Heer officier van Justitie heeft opgegeven, dat hij dier dag ten 7½ ure was opgestaan en aan zijn werk is gegaan, van tijd tot tijd de herberg in de nabijheid zijner woning heeft bezocht en borrels gebruikt en dien dag met zijne vrouw geen twist te hebben gehad, dat er wel tusschen haar en zijn zoon ongenoegen is geweest; dat hij in den namiddag in zijne beneden achterkamer komende, het luik van den kelder geopend en zijne vrouw in den kelder zag liggen, dat hij daarop vorengenoemde getuigen heeft geroepen en tot hen gezegd heeft: „Kijk mijn vrouw eens dronken daar liggen," waarop zij is naar boven gebragt, er nog bijvoegende, dat zij vroeger ook door het luik was gevallen en nog vier dagen te voren, waardoor haar hoofd zeer was opgezet; dat hij met haar een slecht leven had en zij elkander meermalen sloegen, maar zulks in de laatste dagen niet plaats had gehad; dat zijne vrouw in dien zelfden nacht is gestorven, na alvorens nog bezocht te zijn door de geneeskundigen, de Heeren Rooze en Heukelman; dat ofschoon de besch. is blijven ontkennen zijne vrouw te hebben mishandeld of in den kelder geworpen, de volgende verklaringen van gewigt moeten worden geacht: dat de getuige Schuurman zich in den avond van 7 Febr. bevond ten huize van den broeder des besch.; dat aldaar twee kinderen van den besch. zijn gekomen en één hunner alstoen gezegd heeft, dat vader moeder geslagen had en dat de schop stuk was; dat hij zich daarop begeven heeft naar des besch. woning, en alstoen de vrouw in voorschreven toestand heeft gevonden en wel blootshoofd en met hangende haren; dat op zijne vraag hoe die vrouw in dien toestand was gekomen van den besch. ten antwoord kreeg: Het wijf is dronken en koppig daarbij, want zij wil niet spreken; dat de getuige Bläser, knecht van den besch., meermalen gezien heeft dat de besch. zijne vrouw mishandelde en haar met een hard voorwerp, dat voor de hand lag, sloeg en dat de vrouw van dien getuige meermalen er bij is geweest, dat de besch. zijne vrouw met een persijzer of bijl sloeg;

standigheden waarin zij gevonden werd, dadelijk heeft vermoed, dat man en vrouw geworsteld hadden; dat de vrouw van dien getuige des avonds in den winkel van den besch. komende, alwaar de getuige Pieper toen ook was, de besch. haar vroeg om naar zijne vrouw te zien, die zoo hij zeide dronken in den kelder lag; dat zij de vrouw heeft vinden liggen voorover in den kelder met het gezigt tegen den grond, blootshoofd met hangende haren, dat ook zij eene worsteling waarschijnlijk acht uithoofde de zwarte muts van de vrouw in de binnenkamer op den vloer lag; dat zij een schrapje aan haar voorhoofd heeft opgemerkt; dat de besch. niet nuchteren was; dat de getuige Pieper met deze laatste verklaring hoofdzakelijk instemt, er nog bijvoegende dat toen hij zeide, dat er een docter noodig was, de besch. antwoordde, »wat zou ik nog kosten voor haar maken, het is haar eigen schuld:" dat de get. van Leeuwen, die boven den besch. woont, op den 7den Februarij ten 4 uren 's namiddags, hevig in de vertrekken van den besch. heeft hooren bonsen en schreeuwen; dat het hem voorkwam, dat dat gedruisch en schreeuwen in de diepte plaats vond alsof het uit een kelder kwam en dat het ten 6 ure stil in die woning is geworden; dat wijders nog door andere getuigen verzwarende verklaringen in bovengenoemden geest ten laste van den besch. zijn afgelegd; dat uit het rapport der deskundigen, de Heeren Drs. Brevet en Boom, blijkt: 1°. dat het lijk onderscheidene sporen van kneuzingen droeg, terwijl zij bevonden hebben eene belangrijke bloeduitstorting zoowel op de schedelbeenderen, als op, in en onder de groote en kleine hersenen, benevens dusdanige overvulling met bloed der aderlijke vaten, der hersenvliezen en der aderlijke boezems, als hoogst levensgevaarlijk te beschouwen is en hier den dood ten gevolge heeft gehad; 2°. dat naar hun oordeel deze belangrijke bloeduitstortingen veroorzaakt zijn door een hevig uitwendig aangebragt geweld. Dit geweld heeft onmiddellijk ingewerkt op de plaatsen, waar de gekneusde wonden der hoofdbekleedselen aanwezig waren, terwijl, wat de oorzaak daarvan betreft, blijkt dat hoewel deze door eenen val op een stomp voorwerp kunnen ontstaan zijn, zij echter met meerdere waarschijnlijkheid door slagen met dusdanig werktuig op het hoofd zijn te weeg gebragt; dat de getuige Meschker heeft verklaard op 7 Februarij den besch. en zijne vrouw in zoodanigen beschonken toestand te hebben aangetroffen in hunne woning, dat hij het niet geraden achtte aan een van beide eene betaling te doen en wijders de getuige Schols heeft verklaard, dat de overledene op 7 Febr. 's namiddags 4 ure, twee maatjes brandewijn bij hem heeft gehaald, gelijk zij dagelijks deed, ja soms tweemalen daags, en dat de besch. zelf gemiddeld 25 malen daags bij hem een klein bittertje gebruikte en daarmede reeds aanving bij het ontsluiten zijner woning; dat hij ook in den loop van 7 Febr. bij herhaling in die tapperij is geweest en onderscheidene glazen bitter heeft gebruikt; dat hij in den namiddag van dien dag van 3 a 4 tot 7 uren, 6 of 7 malen in getuige's woning is geweest en bittertjes heeft gebruikt; dat het hem echter voorkwam, dat de besch. toen niet erger beschonken was dan gewoonlijk.

De besch. heeft tot zijnen verdediger gekozen den advt. Mr. P. A. Haas.

Heden stond voor het prov. geregtshof teregt Elisabeth Johanna van der Vliet, huisvrouw van Hendrik Johannes Lohaus, oud 51 jaren, Helena Lohaus, oud 19 jaren, Catharina Theodora Lohaus, oud 16 jaren, Hendrina Elisabeth Lohaus, oud 21 jaren, en Jacobus Hendricus Lohaus, oud, 17 jaren, beschuldigd de drie eersten van onderscheidene diefstallen in manufactuurwinkels gedurende de jaren 1859 en 1860 en de twee laatsten van medepligtigheid daaraan.

Uit den loop der debatten is nog gebleken, dat de beschuldigden op arglistige wijze bij de HH. Bahlman en C°., Sinkel, Haverkothe, Brüning en Mühren, Povel, Wille, Meijer en in het verkoophuis gezamentlijk 176 stukken goed ontvreemd hebben, welk goed voor het grootste gedeelte bekend werd. Het menigvuldig bezoeken van eene der banken van leening heeft bij den houder dier bank achterdocht gewekt. Deze heeft de zaak bij de politie aangebragt. Het hof zal op Vrijdag 27 April e. k. uitspraak doen.

De natuurk. afdeeling van de Koninkl. Academie van Wetenschappen, zal Vrijdag 27 dezer, ten 12 ure, eene vergadering houden; de volgende onderwerpen zullen ter behandeling worden gebragt: Verslag van de HH. J. v. d. Hoeven en Cl. Mulder, op het adres van den Hr. Snellen van Vollenhoven; verslag van de HH. van der Boon Mesch en von Baumhauer over de in hunne handen gestelde monsters papier; verslag van de HH. Halbertsma en W. Vrolik, over de door den Heer Schroeder van der Kolk aangeboden verhandeling; verslag van de HH. van Rees en Stamkart over de aangeboden tafels van den Heer Buys Ballot; de Heer Cl. Mulder zal eene wetenschappelijke bijdrage leveren over Mormolyce phyllodes Hagenb.; de Heer v. d. Willigen zal spreken over de kleuren van gemengde plaatjes (mixed plates van Young); de Heer v. Hasselt zal spreken over verwonding van eenige schepelingen in Oost-Indie door vergiftigde pijlen, naar aanleiding van een rapport aan den Heer inspecteur van de geneeskundige dienst der Kon. Nederl. Marine, door den officier van gezondheid 2de kl. Vernhout.

De kiezersvereeniging *Vrijheid en Regt* te Winterswijk, heeft in hare vergadering van 18 dezer tot candidaat voor het lidmaatschap der Tweede Kamer verkozen den Heer Mr. P. P. van Bosse.

Door de raadkamer der regtbank te Roermond, is de burgemeester L. G. te J. ten criminele verwezen, wegens valschheid in eene authentieke acte, door hem als burgemeester gepleegd, misdrijf voorzien en gestraft bij art. 146 van het wetboek van strafregt. (*N. R. C.*)

Zijn is de titel van een gedicht van Dr. E. Laurillard, dat door den redenaar voorgedragen werd in de zaal *Diligentia* te 's Hage en thans op uitnoodiging van den uitgever Couvée aldaar, in het licht is verschenen, met het doel om de opbrengst te doen strekken tot ondersteuning van de nagelatene betrekkingen der verongelukte bemanning van de pink de Jonge Arend. Dit is genoeg om aan te toonen, dat het hier een hoogst weldadig doel geldt. Maar het koopen van dit boekske geeft niet alleen de streelende voldoening aan het hart, dat men iets bijgedragen heeft tot verzachting van het lot van een aantal ongelukkigen, ook de geest zal bij de lezing van het vers voldaan worden.

241ste STAATS-LOTERIJ. Prijzen van *f* 1000 en daarboven. 5de Klasse 2de Lijst: N°. 2831, 2674 en 4132 ieder *f* 1000.

Bij het ter perse leggen van dit nommer van ons blad ontbreken de tweede Belgische en Fransche posten.

* 's GRAVENHAGE, 23 April. Heden heeft aan het lokaal voor het provinciaal bestuur van Zuid-Holland de aanbesteding plaats gehad van de vergrooting van het koninklijk postkantoor te 's Gravenhage, aldaar gelegen op het Kerkplein N°. 5, en wel door uitbreiding in de belendende gebouwen N°. 6 en 7; welk werk is afgemijnd geworden door de Heeren P. Smit en Zoon alhier, die voor de som van *f* 18,700 aannemer van dit werk zijn geworden. En daarna het maken van een bazaltmuur aan het Zederikkanaal bij den Arkelschendam; 13 biljetten waren er ingekomen, waarvan het minste was dat van de Heeren C. de Jong Cz. Sn. te Ameide voor *f* 7147.

— De tuinman Jacobus de Graaf, van Zwijndrecht, heeft heden de eerste nieuwe aardappelen aan Z. M. den Koning aangeboden.

* 's GRAVENHAGE, 24 April. HH. MM. de Koning en de Koningin hebben gisteren in een bijzonder gehoor ontvangen den baron Ludolff, minister van Z. M. den Koning der Beide Sicilien bij het Nederl. hof.

— Z. M. de Koning zal morgen ten 4½ ure naar het Loo vertrekken.

— Gisteren namiddag heeft er bij Z. K. H. den Prins van Oranje een groot diner plaats gehad, waaraan 's Konings ministers en eenige andere genoodigden hebben deelgenomen.

— Den 3den Mei a. s. zal een aanvang worden gemaakt met het afnemen van het examen der jonge lieden, die wenschen te worden toegelaten op de Kon. Mil. Akademie te Breda.

— Bij arrest van den Hoogen Raad der Ned. van heden is *verworpen* de voorziening in cassatie ingesteld door P. Pijnacker tegen een arrest van het hof in Z.-Holl., waarbij hij tot de doodstraf is veroordeeld.

DELFT, 23 April. Men verneemt, dat zekere W., die door de politie alhier in verzekerde bewaring was genomen, op het vermoeden, dat door hem poging was gedaan tot vergiftiging van het huisgezin zijns zoons bij wien hij inwoonde, later, op hooger gezag, naar 's Hage is overgebragt. (*D. C.*)

* BRIEL, 23 April. Het onderhoud der militaire werken alhier gedurende dit jaar is respectivelijk gegund aan de Heeren L. Veenebos, P. Hausum te Hardinxveld en J. Verwoerd alhier.

* HAARLEM, 24 April. Heden werd in publieke veiling eene Huismanswoning en ruim 40 bunders Bouw- en weiland gelegen in de hoofdvaart in den Haarlemmermeerpolder verkocht voor *f* 11,555 aan den Heer Gerrit Visser van Hazerswoude te Amsterdam.

§ UTRECHT, 23 April. Door detachementen van het reg. veld-artillerie en het batt. mineurs en sapeurs zullen de voorhanden bouwstoffen, aanwezig in de legerplaats te Zeist, naar die te Milligen overgebragt worden.

* OLDEHOLTPA, 23 April. Als eene bijzonderheid deelen wij mede, dat de 80jarige S. Bosma alhier zich nog in het bezit van al zijne 19 kinderen (de aangehuwde niet medegerekend), mag verheugen, en dat zijne dorpsgenooten J. van der Meer en P. Hofste ieder een dozijn bezitten; terwijl F. Wolters te Zevenhuizen op 98jarigen ouderdom dagelijks nog veldarbeid verrigt.

is eene visscherspink uit Arnemuiden, met 5 personen bemand, op de hoogte van Domburg door een rukwind en hooggaande zeeën overvallen, waardoor dat vaartuig met man en muis eene prooi der golven is geworden. Vijf huisgezinnen zijn door deze ramp op eens van hun bestaan beroofd en tot de diepste armoede vervallen.

* 's HERTOGENBOSCH, 23 April. Heden heeft zich alhier het nieuwe departement 's Hertogenbosch, der Nederlandsche Maatschappij van Nijverheid geconstitueerd. Tot voorzitter is benoemd de Heer Mr. F. J. E. van Zinnincq Bergman, raadsheer in het prov. geregtshof van Noord-Brabant en grondeigenaar; tot secretaris de Heer Mr. F. A. J. van Lanschot, sustistuut-offic. bij de arr.-regtb.; tot penningmeester, de Heer J. van de Griendt, fabriekant; tot commissarissen, Jonkh. M. B. W. de Jonge van Zwijnsbergen, kamerheer van Z. M. den Koning en grondeigenaar, en den Heer C. C. Lutkie, hoofd der fabrieken van Lutkie en Cranenburg, alhier.

VERKOOPING VAN HUIZEN.

Maandag 23 April in het O. Z. Heeren-Logement.

N°. 1. Dubbel Huis, Keizersgracht bij de Reguliersgracht. *f* 49,900. *f* 200. H. G. Scheltema. — 2. Buitenverblijf, aan de Overtoomsche Vaart. *f* 2775. F. Fuchs. — 3. De ½ Korenmolen *de Vier Winden*, bij Perceel N°. 2. *f* 1325. Denzelfden. — 4. Huis, hoek Utrechtschestraat bij de Botermarkt. *f* 9500. *f* 1800. H. B. Lomans Bz. — 5. Dito, Nieuwendijk bij de Martelaarsgr. *f* 5300. P. H. Stark. — 6. Twee Huizen, Rozenstraat bij de Baangracht. *f* 1575. *f* 125. J. J. Evers. — 7. Huis, Korte Leidschedwarsstraat. *f* 2175. F. Reysenbach. — 8. Dito. Niet geveild. — 9. Dito, Schans bij de Elandstraat. *f* 275. *f* 275. H. Takes.

LAATSTE BERIGTEN.

LONDEN, Maandag 23 April.

Reuters Office meldt, dat de stemming in Faucigny plaats heeft onder de pressie van de administratie en de geestelijkheid. Er heeft geene geheime stemming plaats en er is geene vergunning verleend om stembriefjes met *neen* te drukken. Het aantal dergenen die zich aan de stemming onthouden is zeer groot.

BERLIJN, Maandag 23 April (des avonds).

Gisteren is een ministerraad gehouden onder het voorzitterschap van den Prins van Hohenzollern Sigmaringen. Terstond na den afloop begaven zich de Prins en de minister von Schleinitz onverwijld naar den Prins-Regent.

Uit Kopenhagen wordt berigt, dat de in- en uitgaande regten hebben bedragen, na aftrek van de vergoedingen 9,192,088 rijksdaalder, tegen 8,861,585 rijksd. in het afgeloopen jaar; derhalve 530,503 rijksd. meer.

Volgens mededeelingen uit Petersburg arbeidt de commissie van redactie voor de emancipatiekwestie dagelijks 6 a 8 uren. Men houdt zich algemeen overtuigd dat de graaf Panin, tegenwoordig voorzitter der commissie, de regte man is om de zaak tot een goed einde te brengen, want hij is evenzeer bekend door zijne bezadigdheid als zijne vastheid van karakter.

TURYN, Maandag 23 April.

Gisteren hebben de hier in bezetting liggende militairen van Nizza hunne stemmen uitgebragt omtrent de inlijving bij Frankrijk. Van de 74 stemmen verklaarden zich 53 voor, 20 tegen, 1 stem was niet geldig. Heden stemden de Savooysche militairen. Van de 3220 stemmen waren 3082 voor, 127 tegen de inlijving, 11 stemmen waren van onwaarde.

CHAMBERY, Maandag 23 April. (8 ure des Avonds).

De bekende uitslag der stemming is dat 30,000 voor, 59 tegen de inlijving zich hebben verklaard als te Annecy 2127 voor, 21 tegen; Aix les Bains 1192 ingeschreven stemgeregtigden; 1000 stemmenden: 987 voor, 13 tegen; afwezig of die zich onthouden hebben 192. Chambery circa 3900 stemmenden 3688 voor, 22 tegen, afwezig of onthouden circa 200. Heden avond heeft te Chambery eene groote demonstratie plaats. De uitslag der stemming wordt in optogt met fakkellicht voorafgegaan door vaandels en muziek aan den gouverneur gebragt; de milicie en de menigte sluiten zich daarbij aan.

FLORENCE, Maandag 23 April.

De Koning heeft zich heden naar Livorno begeven. Morgen vertrekt hij naar Pistoja en Lucca; Woensdag naar Siena, Donderdag naar Arezza.

Brieven uit Napels bevestigen het berigt, dat de generaal Viglia is overleden.

ROTTERDAM, 24 April. Van Tarwe verkocht 158/2 ℔ jar. witb. Poolsche *f* 254, 255; Rogge 156/2 ℔ Deensche *f* 190.

Boter *f* 48 a 52.

SCHIEDAM, 24 April. Moutwijn *f* 15¾; Genever *f* 21¼; Amst. Proef *f* 22½.

HAMBURG, 23 April. *Koffij* vast. Eene lading van 4500 b. Santos is verkocht van 6⅜ a 6⅝ sh. — *Granen* stil. — *Raapolie*: pr. Mei 23.10; pr. Oct. 25.10.

ROTTERDAM, Dingsdag 24 April. W. S. 2½ pCt. 63⅞; Dito 4 pCt. 98$\frac{13}{16}$; Spanje 3 pCt. 44¾; Dito 1¾ pCt. 35$\frac{13}{16}$; Portug 1857 42¼; Rusl. 1855 6de serie 99¾; Dito Spoorweg-Aand. volgef. 215⅛; Oostenr. Metal. 47$\frac{11}{16}$; Dito Nation. 55$\frac{13}{16}$.

PER TELEGRAAF.

LONDEN, HEDEN, Dingsdag 24 April.

In de zitting van het Huis der Lords stelde gisteren Lord Normanby als motie voor, dat het huis zijne afkeuring zou te kennen geven, dat Lord Cowley slechts in een bijzonderen brief aan Lord John Russell kennis heeft gegeven van de plannen van Napoleon, om Savoye in te lijven. Lord Cowley verdedigde zijn gedrag en deelde mede, dat graaf Walewski hem in Nov., bij gelegenheid van een bijzonder geprek, had gezegd, dat bijaldien de hertogdommen bij Sardinie werden ingelijfd, Frankrijk de inlijving van Savoye en Nizza zou verlangen; deze mededeeling niet officieel zijnde, kon hij het feit niet in eene openbare depêche bekend maken; hij heeft geene officiele mededeeling ontvangen vóór de maand Februarij, toen heeft hij daarvan officieel aan de regering kennis gegeven. Lord Granville verdedigde lord Cowley en stelde voor dat men zou overgaan tot de orde van den dag. Lord Malmesbury zegt niet voornemens te zijn lord Cowley te gispen, maar alleen om de onregelmatigheid te doen uitkomen zijner handelingen, welke de regering in staat heeft gesteld om te verzekeren, dat zij geene officiele mededeeling van het bedoelde feit heeft ontvangen. Lord Normanby heeft daarna zijne motie ingetrokken.

TWEEDE DEPÊCHE.

Reuters Office deelt een telegram mede, volgens hetwelk Oostenrijk en Rusland het voorstel hebben gedaan om Parijs te kiezen als de plaats waar de conferentie der groote mogendheden zal gehouden worden. Indien Pruisen hieraan zijne toestemming hecht, schijnt het zeker, dat de conferentie in Frankrijks hoofdstad zal plaats hebben. De Fransche regering heeft zich niet verzet tegen de toelating van Zwitserland, maar als voorwaarde gesteld, dat Sardinie insgelijks zal toegelaten worden. De onderscheidene mogendheden zullen, naar men verzekert, op de bedoelde conferentie worden vertegenwoordigd door hunne gewone gezanten.

DERDE DEPÊCHE.

(*Reuter's Office*). Op het dringend aanzoek van Frankrijk heeft de Koning van Sardinie voorloopig afgezien van het voornemen, om den titel te nemen van Koning van Italie.

LONDEN, HEDEN, Dingsdag 24 April.

Koffij: Plantation Ceylon 69 a 70.6; Native 59.6 a 62.6. — *Thee* stil, goed ord. Congo 16½ p. — *Suiker* prijshoudend en in veiling met goeden vraag, — *Rijst* zeer gevraagd en vast, Java 20 sh. — *Raapolie* 39¾. — *Patentolie* 41.6. — *Lijnolie* 28. — *Palmolie* 46¼. — *Talk* in loco 56, April en Julij 54.6; Oct. a Dec. 52 sh.

Het schip Copenhagen is met 39,225 oncen goud uit Australie aangekomen.

LONDEN, HEDEN Dingsdag 24 April. (2¼ ure.) Consols 94¼; Mexic. 21⅜; Spanje 1¾ pCt. 36 zeer vast. Overige prijshoudend.

Slotkoersen: Consols 94¾; 3 pCt. Mex. 21⅛; 4½ pCt. Peru — 3 pCt. Dito —; 4½ pCts. Doll. Bonds —; Grenada 15½; Dito Uitg. —; 2½ pCt. Venez. —; 1 pCt. Dito —; 3 pCt. Portug. —; 3 pCt. Spanje 47½; 1¾ pCt. Dito 36⅛; Cert. Coup. —; Amort. —, 4½ pCt. Russen 97; 5 pCt. Dito —; 2½ pCt. Holl. —; 4 pCt. Dito —; Illinois Shares —; Constr. Dito Bonds —; Sardinie —; Ecuador —; Landwarrants —. — Wissel: Petersburg 3/m. —; Parijs 3/m. —.—; Hamburg 3/m. —.—; Amst. 3/m. —.—.

LIVERPOOL, HEDEN, Dingsdag 24 April.

Van *Katoen* zijn 12,000 b. verhandeld.

KONSTANTINOPEL, Maandag 23 April.

Eene vereeniging van bankiers is tot stand gekomen, met het doel om den wisselkoers op Londen op 110 en den koers van Medschidiés op 100 te houden. Zij begint hare werkzaamheid den 1sten Mei. Met de intrekking der kaimes wordt voortgegaan, zij zal tegen het einde van Mei voltooid zijn.

Prins Constantyn Czartoryski is heden ochtend alhier overleden was den 28sten October 1773 geboren.

TWEEDE DEPÊCHE.

De minister van financien, von Bruck, is gisteren namiddag ten 5 10 minuten overleden.

(*Reeds in een gedeelte onzer vorige oplage gemeld.*)

WEENEN, HEDEN Dingsdag 24 April. 5 pCt. Metall. 69.25; Nat. 79.30; Loten 1854 95¼; Dito 1858 102; Bank-Actien 857; Dito —; Cred.-Anst. 185.90; Fr.-Oost. Spoorw. 277.—; N. Lomb. Wissel: Londen 13.27½; Goud —.

Slotkoersen. Metall. 69.30; Dito Nat. 79.40; Bank-Actien 859; baan Dito 199; Cred. Anstalt 186; Fr. Oost. Spoorweg 278; N. Lomb. Wissel: Londen 13.30; Goud —.

BERLIJN, HEDEN, Dingsdag 24 April.

Rogge Junij/Julij 48¼, Herfst 47½; Raapolie Junij/Julij 10⅝, Herfst

BERLIJN, HEDEN, Dingsdag 24 April. Metall. 5 pCt. 50¾ Dito 58⅜; Stiegl. 5de Serie 95; Dito 6de Serie 105; 5 pCt. Russen 106⅜; N. Dito 63⅜; 4½ pCt. Pruisen 99¾; 5 pCt. Dito. —; Cred.-Actien —; Oostenr. —; N. Loten 1860 —. Wissel: Londen 2/m. 6.17⅜; Parijs 78⅜; Hamburg 2/m. 149⅞; Amst. k./z. 141¼; Idem 2/m. —; 2/m. 73¾ Ptetersburg 3/w. 97.

FRANKFORT, HEDEN, Dingsdag 24 April. Metall. 5 pCt. Dito Nat. 57⅜; N. Loten 1860 69½ vast; Bank-Actien 746; Spanje 3 44⅝; Dito 1¾ pCt. 35¼. — Wissel: Londen —; Weenen 86⅞.

Slotkoersen: 5 pCt. Metall. 50½; Dito Nation. 57⅜; Spanje 3 44⅝; Dito 1¾ pCt. 35¼. — Wissel: Londen 116⅞; Weenen 87⅛.

HAMBURG, HEDEN, Dingsdag 24 April. 3 pCt. Russen 60; Spanje 42; 1¾ pCt. Dito 33; Vereins-Bank 98¼; Noord-Duits. Dito Wissel: Londen 13.01⅜; Amst. 35.90.

PARIJS, HEDEN, Dingsdag 24 April.

De *Moniteur* deelt de volgende depêches mede:

TURYN, 23 April. De Savoyardsche militairen, welke zich hier bevinden hebben gisteren gestemd, 3082 hebben voor, 127 tegen de inlijving van de 186 militairen van Nizza, tot de bezetting dezer hoofdstad rende, hebben 157 voor de inlijving gestemd.

GENEVE, 23 April. De uitslag der stemming van sommige steden Noordelijk Savoye, als Chablais, Faucigny, Bonneville, Thonon, Peill Laroche, Petit-Bernard, St. Julien, is bekend. Bijna al de stemmen zijn de inlijving uitgebragt. Er heerscht de meest volmaakte orde. De drift is algemeen.

PARIJS, HEDEN, Dingsdag 24 April. Fransche 3 pCt. 70.30 70.27½; Spanje 1¾ pCt. 35¼; Dito 3 pCt. 47; Cred. Mob. 760; Fr. Spoorw. 533 later 527.50.

ROME, Maandag 23 April.

De nieuw benoemde minister van oorlog, de graaf de Mérode, heeft dagorder uitgevaardigd, waarin wordt gelezen, dat hij tot die betrekking is geroepen om voor het welzijn en de belangen van het leger van Kerkelijken Staat te waken, in een tijdsgewricht waarin aan het christelijk Italie bekend is welke gevaren het erfdeel van den Heiligen Petrus bedreigen. Hij verklaart dat hij bij het aanvaarden zijner betrekking het vaste nemen heeft opgevat om voor het welzijn van het leger te waken, welks trouwheid, vroeger aan den dag gelegd, als de beste waarborg mag worden beschouwd van de wijze waarop het zich in het vervolg van zijn pligten kwijten.

MADRID, Maandag 23 April.

Ten opzigte van de wijze waarop de regering met den graaf de Montemolin zal handelen, is nog niets beslist, volgens een berigt, medegedeeld door de *Correspondencia Autografa*. De maarschalk O'Donnell heeft gegeven tot het inschepen van verscheidene corpsen, behoorende tot expeditionnaire leger, hetgeen als een bewijs mag worden beschouwd hij den vrede op duurzamen grondslag gevestigd acht.

MADRID, Maandag 23 April. 3 pCt. 47; 1¾ pCt. 36.95.

TEXEL, HEDEN, Dingsdag 24 April.

Binnen: Judith, Stibold, Christiania. - Christiane Sophie, Bjonnes drikstad.

Uitgezeild: Ebenezer, Malmo, Avontuur. - Amicitia, Wijgers, Surinam Enterprise, Thomas, Cardif. - Herald, Lowerdale, Newc.-Kroonprinses Stolte, Noordzee. - Der West, Post, Singapore. - Pollux, Cruys, Newc.

Vertrokken Passagiers.

Naar NEWCASTLE, per Pollux, kapt. Cruys: De Heer J. C. Mey, genoot en 2 Kinderen.

BATAVIA, VRIJDAG 9 MAART.

De zaak van Boni is zoo goed als geregeld te beschouwen. In jermassing hebben verscheiden bloedige schermutselingen plaats gehad waarbij de vijand zwaar geleden heeft. De opstandelingen verdedigden hardnekkig; de Montrado heeft veel avarij bekomen in het gevecht eene sterkte, gewapend met stukken geschut, van de Onrust afkomstig. Onze troepen hebben eindelijk de vesting ingenomen. Velen onzer schappen zijn gewond. De Sultan Koening is gedood en de pang Hydayat is afgezet.

Koffij met eenige vraag, 2500 picols vonden koopers a *f* 38.

Suiker goed gevraagd, men betaalt directe levering *f* 16½ en te le in den loop des jaars *f* 16 voor N°. 16; goede en mooije kwaliteiten voor het oogenblik niet disponibel.

Rijst mede goed gevraagd, goed blank vond koopers van *f* 145 a De vraag voor China is opgehouden; Carga zoude a *f* 110 te bedingen

Indigo gevraagd a *f* 4.

Arak verlaten, slechts 50 leggers zijn verkocht tot *f* 55. Het ont zoowel aan voorraad als aan koopers.

Huiden vonden meer vraag en golden *f* 3 a 3.50.

Peper zonder omzetting en nominaal *f* 21 te noteren.

Gomdamar gevraagd en met *f* 25 betaald.

Gom Elastiek met zeer veel vraag, 1500 pic. hebben nemers gev van *f* 105 a 110.

Wisselkoers op Nederland 100½ a 101, op Londen *f* 11.50.

Vrachten nominaal naar Nederland *f* 65 a 70.

De uitvoeren voor particuliere rekening bestonden in de vorige m uit: 14,087 pic. Koffij, 127,500 pic. Suiker, 85,682 pic. Rijst, 40,6 Indigo, 50 leggers Arak, 13,419 st. Huiden, 189 pic. Peper en 42 Gom Elastiek.

AANGEKOMEN vóór 9 Maart: Bantam, v. d. Bolck, Rott. - Petronella Catharina, v. d. Veen, Amst. - Jacob en Anna, Petersen, Japan. - Johanna, Ohand, Amst. - Jhr. Mr. van der Wall van Puttershoek, Lammerts, Dordrecht. Alcyone, Haacke, Amst.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, Dingsdag 24 April.

Wij vernemen de afdoening van 11,000 b. Padang Koffij per Anna en Elisa, van 38 a 39 c.

Heden zijn 800 stukken Zweedsch IJzer in veiling à *f* 10¼ verkocht.

De 100 k. Japansche Was, aangebragt per Anna en Elisa, zullen 30sten dezer bij inschrijving worden aangeboden.

Heden is Koolzaad op 9 vaten olie te leveren in September en Oct. e. k., a 72 £ verhandeld.

's GRAVENHAGE, 23 April. Boter: Bij ruimeren aanvoer en kooplust waren de prijzen van *f* 48 tot 52 voor 1ste kwal., mindere ten van *f* 46 tot 47; alles was snel opgeruimd, terwijl de vreemde lieden niet genoeg konden krijgen, om aan hunne orders te voldoen.

ROTTERDAM, 23 April. Alles bleef prijsh. of werd iets hooger taald, de handel iets levendiger. *Tarwe*: Zeeuws., Vlaams. en Overm. met gewonen aanvoer bedong 10 a 20 cts. per mud hooger en ging aangevoerde wel van de hand. In roode Tarwe gaat alleen bij rijven om, ook Poolsche bedong bij uitslijting de genoteerde pr. Jar. puike Zeeuws., Vlaamsche en Overm. *f* 306, 336; j. goede dito *f* 300; n. puike dito *f* 285, 306; n. goede dito *f* 234, 273; 131 ℔ jar. Poolsche *f* 350; 132 ℔ o. dito *f* 365; 131 ℔ nieuwe Kleefsche *f* 330. *Rogge*: Zeeuws., Vlaams. en Overm. was goed te verkoopen en 10 c. per mud hooger; in buitenlandsche soorten werd nog iets ter zending gedaan; n. Zeeuws., Vlaams. en Overm. *f* 210, 225; n. Brabantsche *f* 192, 204; 125 ℔ Zweedsche *f* 220; 128 ℔ dito *f* 22 129 ℔ Deensche *f* 225; 120 ℔ Archangel *f* 206; 117, 118 ℔ dito *f* 19 *Garst*: Zeeuws. Vlaams. en Overm. werd in goede soorten Winter Zomer 10 c. per mud hooger betaald, buitenl. soorten met koopers bij rijven. N. Zeeuws., Vlaams. en Overm. Winter *f* 162, 180; Dito Zomer *f* 147, 171; 132 ℔ Zweeds. *f* 186; 133 ℔ dito *f* 188. — *Haver* hooger, bij rijven te plaatsen, Zeeuws., Vlaams. en Overm. lange *f* 69, 99; dito korte 126. — *Boekweit* weinig toevoer; N.-Br. *f* 230, 232, 235; Belg. *f* 225; Frans. per 2100 k°. *f* 190. — *Paardenboonen* hooger *f* 7 a 7.30. — *Duivenboonen* *f* 7.20 a 7.80. — *Erwten* goed prijsh. *f* 9.75 a 11. — Boo

…verd Odessa a *f* 337 gedaan. — *Hennepzaad* komt bijna niet voor. — *Kanariezaad* flaauw *f* 9.50, 10. — *Raapolie f* 39¼. — *Lijnolie f* 30¼. — *Hennepolie f* 37¼. — *Raapkoeken f* 66 a 70. — *Lijnkoeken f* 110 a 130.
Vlas zoowel gedurende de vorige week op het land als heden ter markt met goeden handel, tot onveranderde prijzen.

SCHIEDAM, 23 April. Rogge verkocht: 145/2 ℔ Archang. *f* 200 1/m.; 146/2 ℔ dito *f* 205 cont.; 144/2 ℔ dito *f* 200 6/w.; 148/2 ℔ dito *f* 208 cont. — Moutwijn *f* 15½; Genever *f* 21; Amst. Proef *f* 22½.

ALKMAAR, 23 April. Aangevoerd: 1 Koe *f* 150, 70 vette Kalveren van *f* 40 tot 60, 36 vette Varkens van 40 tot 44 c. het Ned. ℔, 2 Bokken *f* 2.50 a 3.

STEENWIJK, 23 April. De aangevoerde Schapen zijn verhandeld van *f* 5 tot 12; Lammeren van *f* 2 tot 3; magere Varkens *f* 16 tot 22.10; Biggen *f* 5 tot 11; Rogge *f* 7.40 a 8, Haver *f* 4.80 a 5, Boekweit *f* 6.80 a 7.10, Garst *f* 6.90 a 7, alles per mud; Friesche Aardappelen *f* 4 a 4.20, per 5 Ned. koppen 22 a 24 Cent, Kampaardappelen alleen voor consumtie de 5 Ned. kop 20 tot 24 Cent; Pootaardappelen *f* 1.60 a 1.80 per mud; vat Boter *f* 23 a 23.50; ¼ dito *f* 47 a 47½; Stukboter per N. ℔ 90 a 95 c.; Eieren de 100 a *f* 2.15 a 2.25. Wegens de op 30 dezer invallende jaarmarkt was deze weekmarkt weinig bezocht; Matten in opkoopers handen werden tegen verhoogde prijzen van *f* 9.50 a 10 het span verhandeld; Wollengaren gesorteerd voor 10 tot 13 c. de knip.

ANTWERPEN, 23 April. *Rijst:* van gepeld Rangoon werden 400 b. verkocht tot *f* 8.—. — *Ruwe Suiker:* Op levering vonden 700 k. Havana koopers, in ruiling tegen 100,000 kil. Crushed. — Van *Katoen* verneemt men den verkoop van 49 b. Alabama en 77 b. Georgia — *Harst.* Bruine Amerik. wederom williger, men houdt thans op *f* 2⅞. — *Olijfolie* op flaauw hooger, voor 4 fusten Messina besteedde men 150 fr. ent. — *Granen:* Tarwe prijshoudend, doch zonder noemenswaardigen omzet. Rogge van Champagne betaald met *f* 8.—. Fransche Boekweit fr. 22.

HAVRE, 21 April. *Wol:* De veiling is als volgt afgeloopen: 50 balen Buenos-Ayres, ongewasschen Merinos, verkocht van fr. 2.12½ a 3.12½ in entr.; 347 b. ongew. B.-Ayres 1a. van fr. 2.20 a 3 in entr.; 150 b. dito dito 2a. van fr. 1.92½ a 2.42½ in entr.; 121 b. dito dito 3a van fr. 1.72½ a 2.21½ in entr.; 26 b. dito dito 4a. van fr. 1 a 1.72½ in entr.; 34 b. beschadigde dito dito van fr. 0.90 a 2.47½ in entr.; 18 b. dito Blootwol van fr. 1.70 a 1.87½; 2 b. gew. dito van fr. 3.52½ a 4.65 in entr.; 7 b. ongew. Montevideo a fr. 1.10 in entr.; 5 b. dito dito Lamswol van fr. 3.07½ a 3.40; … b. ongew. Montevideo 1a. van fr. 2.52½ a 2.92½; 16 b. dito dito 2a en … van fr. 1.85 a 2.60 in entr.; 1 b. ongew. Kaapsche a fr. 2.60; 1 b. grijze Bombay a fr. 1.95 in entr.; 21 b. zwarte dito fr. 0.40 a 0.47½ in entr.; 265 b. ongew. la Plata Schapenvachten van fr. 0.60 a 1.85 in entr.; … b. besch. la Plata van fr. 1 a 1.50 in entr.

MARSEILLE, 21 April. *Suiker* prijshoudend. Men heeft verkocht 1500 v. … Antilles a fr. 35 de goede 4de soort en 1200 z. Moscovados Brazil … 33 fr. voor N°. 10. — In *Koffij* heerscht voortdurend de grootste stilte, behalve een restant van 900 b. Rio, die koopers vonden tot 71 fr., zijn er deze week hoegenaamd geene verkoopen uit de hand te vermelden.

BORDEAUX, 21 April. *Suiker* iets lager, Guadeloupe en Martinique … 61.50 a 62. Vreemde soorten voortdurend stil. In geraffineerd had eene verkooning plaats van 200,000 kil. in brooden voor exportatie, zoo men zegt a 43 fr. — *Koffij* zonder belangrijke verkoopen, doch steeds zeer vast. — *Rijst:* eene partij van 4550 b. Coringhy is a 15 fr. afgedaan. — Van *Cochenille* werden 11 cer. grijs a 4 fr. 30 verkocht. — *Terpentijnolie* noteren 102 fr. met fust, zijnde 14 fr. lager.

ODESSA, 12 April. *Granen* waren deze week op de berigten van Londen willig gestemd en in het geheel werden ca. 65,000 tz. afgedaan. De prijzen ondervonden eene rijzing van 25 a 35 cop. voor zachte Ghirca en Sandomirca Tarwe, 10 a 15 cop. voor de geringe soorten Rogge en … a 50 cop. voor Mais. — *Vrachten* naar Engeland 41 a 42.6.

Scheepstijdingen.

Gepraaid, 1 Maart; 2° 12′ N. B., 20° 55′ W. L.: Luba, Jansen, v. Bordeaux n. Rio Janeiro. — 7 Maart; 5° 0′ N. Br., 24° 27′ W. L.: Hermine, Beckmann, van Antw. n. Rio-Grande. — 1 April; op 35° 12′ N. Br. 33° 9′ W. L: Nederland en Oranje, Rosier, v. Banjoewang. n. Amst. — 14 April; op 48° 21′ N. Br. … 9′ W. L.: Wilhelmina Frederika, Beekhuis, v. Amst. n. Suriname.

AMSTERDAM, 24 April. Volgens brief van kapt. G. A. Wagner, voerende het schip Celeritas, van hier naar Singapore, in dato 16 April, bevond hij zich toen in goeden staat zeilende op de hoogte van Scilly; alles wel aan boord.

OOSTMAHORN, 20 April. Kapt. Krook, voerende het schip Geziena, met ongesponnen katoen v. Ameland n. Bremen, heeft den 18den dezer op het Friesche Wad, tusschen Holwerd en Wierum, den bliksem in den mast gehad, waardoor deze van boven tot beneden gespleten is; moet zich van een nieuwen mast voorzien, alvorens de reis te kunnen vervolgen.

KOPENHAGEN, 21 April. De Oceaan, kapt. v. Duffelen, van Vlaardingen naar Port Kunda, is wegens tegenwind heden alhier voor anker gekomen.

HELSINGBORG, 16 April. In den nacht van 13 op 14 dezer is in de nabijheid van deze haven gestrand de Hollandsche kof Gezina Meninga, kapt Pot, van Newcastle naar Koningsbergen, met steenkolen en ijzer. Het schip is wrak geworden.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL, 23 April; 3 Gebroeders, Kaspersma, Londen. - Beaver, S., id. - Diana, S., id. - Camilla, Bateman, Cardiff (benevens de schepen per telegraaf gemeld).

VLIE, 21 April; Vriendschap, Visser, Frederikstad. - Familiën, Andreassen, Drammen. - Frits & Betsy, Stuut, Oudsoen.

HELVOETSLUIS, 23 April; Henderika, Bonn, Banjoewangie, l. v. Brouwershaven. - Holyrood, S., Leith.- JohnShelly, Haines, Newc. - Ocean Queen, S., Hull.

BRIELLE, 23 April; Admiraal Ver-Heull, S., Havre. - Earl of Auckland, S., Londen. - Batavier, S., id. - Killarney, S., Goole.

BROUWERSHAVEN, 22 April; van Oldenbarneveld, Forley Duwell, Rott. n. Bat. — 23 April; Maarten van Rossem, van der Eijk, Banjoewangie n. Rott. - Martha Brader, Brader, Londen n. Schiedam.

VLISSINGEN, 22 April; Afiena Agatha, Mulder, Liverpool.

HARLINGEN, 21 April; Alma, Lund, Christiania. — 22 April; Fritz en Betsy, Stuut, Noorwegen.

HAMBURG, 21 April; Geerdina, Stuit, Harburg. — 22 April; Jonge Barend, Prins Termunterzijl. — 23 April; Drie Gebroeders, Veenhoven, Bremerhaven.

CUXHAVEN, 22 April; Stoomvaart, S., Amst.

BREMERHAVEN, 22 April; Twee Gebroeders, Slankenberg, Hoekzijl. - Japhina, de Vries, Nesmerzijl. - Gesina Jantina, Bekkering, Cette.

MEMEL, 14 Epril; Hillechina, Schuring, Londen.

Bij DUNGENESS, 21 April; Ida Maria de Raadt, de Boer, Rott. n. Java.

CARDIF, 23 April; Remigius Adolphus, Forbes Browning, Rott.

MARSEILLE, 22 April; Rhone, S., Rott.

BENODET, 18 April; Epimachus, de Boer, Amst. n. Quimper (als bijl.)

FIUME, 14 April; Agathaen Geertruida, Potjewijd, Triest.

BILBAO, 18 April; Libra, Oostra, Cardif.

KONSTANTINOPEL, 11 April; Brazilie Packet, Nijman, Rio-Janeiro.

UITGEZEILD.

TEXEL, 23 April; de Vrouw Anna, Croes, Londen. - Stad Enschedé, Niggebrugge, Dundee. - Efford, Hogge, Newc. - Jane, Robson, id. - Messenger, Sharp, Sunderl. (benevens de schepen per telegraaf gemeld).

VLIE, 21 April; Stoomvaart, S., Harburg.

HELVOETSLUIS, 23 April; David Stewart, Prentiss, New-York via Brouwershaven. - Triëst, S., Triëst. - Aurora, Smit, Grangemouth. - Mayflower, Bennett, Newc. - Leverett, Gale, id. - Providentia, Nielsen, id. - Helena Maria, Mulder, Pernau. - Maria Janna Jacoba Barendina, Staal, Stettin. - Ceres, Olsen, Holmstrand.

DELFZIJL, 21 April; 4 Gezusters, Blok, Engeland. - Jantje Berg, van Driesten, id. - Alida Sinnige, Maathuis, Pernau. - Trekvogel, Freese, Riga. - Cornelia Anna, Leeuwe, id. - Margaretha, Potjewijd, Oostzee. - Maria Edima, Stamhuis, id. - Brandenburg, Dethmers, id. - Bouwina, Middel, Osterrisöer. - Trijntje Doornbos, Middel, id. - Noordstar, Romelingh, Laurvich. - Gezina Ida, Taay, id. - Jacoba Margaretha, Stenger, id. - Gezina Helena, Albers, id. - Alida, van der Werff, id. - Concordia, Zeven, id. - Annechiena, Donga, id. - Gezina, van Bijssum, Noorwegen. - Harmina Catharina, de Jonge, id. - Mejuffer Grietje, van Wattum, id. - Margaretha Alida, Dik, id. - Onderneming, Mooi, id.

HARLINGEN, 21 April; Eendragt, Munneke, Newc. - Vrouw Martha, Ebes, Windau. - Helena, van der Wal, Memel. - Stad en Landen, Wijma, Frederikstad. - Sylphanus, Nielsen, Drammen. - Hendrik, Burghout, Oudsoen. - Johannes, de Boer, Noorwegen. — 22 April; Ovidia Helena, Bugge, Engeland. - Verwachting, Ruiten, id. - Elisabeth, Duit, Noorw. - Maria, Grunwold, id. - Geertruida, de Groot, id. - Mercurius, de Boer, Avontuur. - Vriendschap, Visser, id.

HAMBURG, 21 April; Pietertje, Smiedes, Kopenhagen. - Gesina, Postema, Petersb. — 22 April; Klasina, Klein, Brake. - Jacoba Gesina, Rinks, Bremen. - Twee Kinderen Jan en Trientje, v. d. Molen, Emden.

CUXHAVEN, 21 April; Amsterdam, S., Amst. - Jonge Marie, S., id.

BREMERHAVEN, 21 April; Venus, Douws, Termunterzijl. — 22 April; Anna Catharina, Huges, Petersburg. Vr. Aaltje, Voget, Amst. - Alida Gesina, de Jonge, Groningen.

DANTZIG, 20 April; Activ, Pedersen, Holland. - Baron Sloet tot Oldhuis, Kuipinga, Zwolle.

PILLAU, 20 April; Alida Hendrika, Biese, Holland. - Spes, Rebels, id. - 3 Søskende, Michelsen, Rott. - Reinhold, Möller, id. - Moewe, Krause, id. - 2 Gebroeders, de Groot, id. - 3 Venner, Hansen, id. - Johanna, Strüving, id. - Hendrika, Vos, Antw.

LIVERPOOL, 19 April; Mauricio, Schreuder, Curaçao.

ROYAN, 16 April; Jonge Boll, Kolk, …

PAIMBOEUF, 20 April; Belle Marie, Levigoureux, Rott.

IN LADING LIGGENDE SCHEPEN:

W. Vogels, Cöln N°. 14, n. Keulen. - A. Tendel, Tancred, n. id. - J. Dorzenbach, Jacob, n. Manheim. - T. Proest, Franckfort N°. 10, n. Franckfort. - J. Kivits, Geerdina Adriana, Dusseldorp en Duisburg. - J. Urmetser, Nicolas Ludwigshafen, Manheim en Heilbron. - E. T. Beyer, de Hoop, Wezel.

ARNHEM, 23 April. Rijnhoogte 2 el 4 p. 4 d., gev. 11 d. sedert eergisteren.

KEULEN, 23 April. Rijnhoogte 10 v. 8 d. Keulsch (10 vt. 3 d. Rijnl.).

Carga-Lijsten.

AMSTERDAM.

SURINAME, Suriname, Rijntjes: 60 v. Suiker, Rothuys en C°.; 20 v. Suiker, G. A. Cramer; 35 v. Suiker, A. Campbell en C°.; 20 v. Suiker, A. A. Roepel; 50 v. Suiker, Bunge en C°.; 76 v. Suiker, C. E. Smit; 10 v. Suiker, P. Wachter; 36 v. Suiker, C. E. van Goor; 7 v. Suiker, Gebr. Hartsen; 18 v. Suiker, T. van Schaak; 22 v. Suiker, Insinger en C°.; 34 v. Suiker, Eyken, Sluyters en van Santen; 26 v. Suiker, 41 b. Koffij, Order.

LONDEN, Diana, S.: 241 st. IJzer, J. Barge; 41 k. 65 st. Metaal, Surie en Lingeman; 37 v. Krenten, 63 z. Salpeter, 948 z. Lijnzaad, 120 z. Curcuma, 5 z. Lijm, 32 z., 34 k. en 6 v. Koopm., Order.

GALATZ, Amanda, Olsson: 848 chilos Rogge, Order.

RIGA, Boreas, Beck: 322 z. Tarwe, 6981 sch. Rogge, Order.

DANTZIG, Urania, (S.): 7678½ sch. Rogge, Order.

ROTTERDAM.

BATAVIA, Catharina Maria, Schuchard: 2000 b. Koffij, 2634 kr. Suiker, 3410 b. Bindr, 109 k. koperen Duiten, N. H. M.

NEW-YORK, Caïro, Wooster: 51 v. Potasch, Gebr. Nottebohm; 56 b. Tabak, R. Kraemer en C°.; 50 b. Katoen, C. Hemmann en C°.; 227 v. Harst, C. L. Roechling en C°.; 25 v. Potasch, F. A. Voigt en C°.; 24 v. Paerlasch, C. L. Hollert en Kolff; 608 v. Harst, 25 v. Paerlasch, 50 v. Potasch, Oudtshoorn en v. d. Held; 256 b. Katoen, Bause en Stolte; 122 v. Harst, Pott en Hagen; 1315 v. Harst, 414 st. Pokhout, 200 b. Katoen, 25,000 Duigen, Order.

NEW-ORLEANS, Auguste, Erichs: 1169 b. Katoen, 134 v. Kentucky Tabak, N. H. M.; 101 b. Katoen, J. Claus en J. Raulino; 100 b. Katoen, C. Hemmann en C°.; 159 b. Katoen, A. Ellerman; 224 b. Katoen, 3600 st. Duigen, Order.

Prijscourant der Effecten.

DINGSDAG 24 APRIL.			Laagste koers.	Hoogste koers.	Gebleven koers.
AMSTERDAM. Thesaurie	5	pCt.	107½		
Nederl. Bank	4	″			
NEDERLANDEN. Werk. Schuld	2½	″	63 15/16	64	
Dito Dito	3	″	76⅛	76¼	76¼
Dito Dito	4	″	98 13/16	98 15/16	98 15/16
Oost-Ind. Leening	4	″	97⅝		
Amortisatie Syndicaat	3½	″	95		
Handelmaatsch. op rescontre			129½	129⅝	
Dito à contant	4½	″			
Dito Leening 1858	4	″			
Aand. Holl. Spoorweg					
Leening Idem	4½	″			
Rijn Dito	4½	″	101¾		
BELGIE. Cert. Adm. Belg. Bank	4½	″			
Dito bij Rothschild	2½	″	51¾		
FRANKRIJK. Certificaten	3	″			
SPANJE. Obligatien	1¾	″	35⅛	35¼	35 3/16
Dito	3	″	46¾		
Dito Binnenlandsche	3	″	45	45 3/16	45⅛
Amortisable Schuld			15⅝	15¾	
Bewijzen Coupons			4¾		
PORTUGAL. Obligatien	3	″	43 3/16		
Dito 1856/1859	3	″	42¾		
Dito Uitgestelde					
RUSLAND. Oblig. bij Hope & C°.	5	″	103⅛	103¼	
Dito Dito 1828/29	5	″	101¾		
Certif. Dito 1831/33	5	″	85	85⅛	
Dito Dito 1840	4	″	80¾		
Dito bij Stieglitz	4	″	81½		
Dito Nieuwe	5	″			
Dito 5de Serie	5	″	90½		
Dito 1855 6de Serie	5	″	99⅝		
Dito Adm. te Hamburg	5	″			
Dito te Londen	5	″			
Dito Dito	4½	″	93¼		
Dito Dito	3	″	62⅞	62⅞	62⅝
Inschrijvingen in Assignatien	6	″			
Certificaten van Dito	6	″			
Spoorweg-Actien	5	″			
Dito volgefourneerde	5	″	214½	215	
Hypotheek	4½	″			
POLEN. Aandeelen 1835 fl. 500		*f*	162½		
Obligatien	4	pCt.	80		
PRUISEN. Obligatien	4½	″			
Dito 1859	5	″	101⅞		
Aandeelen 1854	3½	″	201		
OOSTENRIJK. Oblig. bij Goll & C°.	5	″			
Dito Dito	4	″			
Dito Metalliek	5	″	47¾	47 13/16	
Dito Dito	2½	″	25¾	25 13/16	
Dito Rente Amst.	5	″	71¼	71⅜	71⅜
Dito Nationale 1854	5	″	55 5/16	55 7/16	55⅜
Weener Bank-Actien		*f*			
Dito Aand. fl. 250, 1839		″			
Dito Dito fl. 250, 1854	4	pCt.	210		
Fr. Oost. Spw. Oblig. bij Hope	3	″			
BEIJEREN. Spoorweg Aandeelen		*f*			

Braz. 1839 5 pCt. 96¼; Dito 1858 4½ pCt. 86⅞; Ecuador 11; Venez. 25, ¼; Dito Uitg. 13 1/16, 3/16; Gren. 13 5/16, ⅜; Dito Uitg. 4½; Mexik. 20 1/16, 3/16, 1/16; Illinois Oblig. Constr. Bonds 7 pCt. 84⅛; Galveston Spoorw. 40¼, ½; Louis. 5 pCt. 102½; 6 pCt. Ver. Staten bij Hope en C°. 102¼.

Koers van het Geld: Beleening 3, Prolongatie 2½, Disconto 3 pCt.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der Effecten-Societeit,
IJ. DE KOCK, *President.* J. A. JOLLES Jr., *2de Secretaris.*

Holl. Fondsen waren heden nagenoeg onveranderd.
Van vreemde effecten waren Russ. iets aangenamer.
Oostenr. een weinig flaauwer.
Spaansche waren, bij vrij levendige affaire, gunstig gestemd.
Spaansche Cred. *f* 114; Nieuwe Weener Aand. 1858 *f* 89; Dito 1860 *f* 408; Nieuwe Braz. 1860 86¼.
Laatste Prijzen ten 5 ure: Integralen 63 15/16 a 64; Spaansche 1¾ pCt. 35 7/16; Binnenl. 3 pCt. 45⅛; Metall. 5 pCt. 47¾ a 13/16; Dito Nation. 55⅜.

Wisselkoersen.

			GELD.	PAPIER.
Londen	kort	*f*	à	11.72½ à
Id.	2 maanden	″	11.62½ ″	″
Id.	3 maanden	″	″	″
Hamburg	kort	″	35 15/16 ″	″
d.	2 maanden	″	35⅛ ″	″

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:
AMSTERDAM, 24 April 1860.
(7344)
G. HENRIQUEZ DE CASTRO
MET
S. OROBIO DE CASTRO.

Getrouwd:
J. P. G. KOK Cz.
VAN AMERSFOORT, EN
E. M. HENS.
ZWOLLE, 24 April 1860. *Eenige Kennisgeving.* (7330)

Voorspoedig bevallen van eene *DOCHTER* S. J. PRINS—LOOS.
WORMERVEER, 18 April 1860. (7191)

Heden beviel zeer voorspoedig van een *ZOON*, A. B. LANGELER, Echtgenoot van
HENGELO, 22 April 1860. J. WALRAVE VAN HOUTEN. (7338)

Na eene kortstondige ongesteldheid is tot onze diepe droefheid in den ouderdom van 66 Jaren overleden de Heer G. H. DE VEER, geliefde Echtgenoot van. C. S. S. WILSON.
AMSTERDAM, 6 April 1860. WED. G. H. DE VEER.
Ook namens mijne Kinderen.
Wegens Betrekking buiten 's Lands eerst heden geplaatst. (7353)

Heden overleed ons Zoontje GEORG HERRMANN, in wiens bezit wij ons slechts 4 Maanden mogten verheugen.
AMSTERDAM, 21 April 1860. GEORG GOLLER.
(7355) ERNESTINE GOLLER, GEB. SCHLOFFEL.

door mij, zijne Broeders, Zusters en verdere Betrekkingen.
AMSTERDAM, 22 April 1860. WED. P. A. Z. JACOBS, KIELTJE.
Eenige Kennisgeving. (7356)

Op den 22sten April 1860 overleed in het Liefdegesticht te Leyden, volzalige vreugd en onderwerping aan den wil des Heeren, in den ouderdom van 29 Jaren, MARIA ANNA MAGDALENA STEINBACHER, Religieuse van de Congregatie der Liefdezusters, met name Zuster *MARIA ALPHONSINA*, oudste Dochter van de Wed. J. G. STEINBACHER.
AMSTERDAM, 24 April 1860. (7331)

Heden overleed, na een geduldig en smartelijk lijden van 10 weken, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot JOHANNES KOEK, in den ouderdom van 29 Jaren, mij nalatende 3 Kinderen, te jong om dit smartelijk verlies te kunnen beseffen; doch de Vader der Weduwen en Weezen, die geeft en neemt en de hoop elkander in zaliger gewesten weder te zien, doet mij in dezen zwaren slag berusten. WED. J. KOEK,
AMSTERDAM, 23 April 1860. GEB. SCHRAM. (7361)

Voor de vele bewijzen van deelneming, ontvangen bij het overlijden van mijn geliefden Echtgenoot, betuig ik, ook namens de verdere Betrekkingen, mijnen opregten dank. Wed. P. KLEY,
DORDRECHT, 23 April 1860. Geb. SCHOTMAN.
NB. *De Logementhouders-Affaire wordt op denzelfden voet door mij gecontinueerd.* (7319)

FONDS ESPAGNOLS.

Le **COUPON** de la Rente 3 pCt. intérieure d'Espagne échéant le 30 Juin prochain sera payé dès ajourd'hui à raison de CINCQ FRANCS, vingt Centimes la Piastre à la Caisse de
MR. LÉOPOLD WERNER,
4, Rue de Rougemont à Paris.
(7317)

Ter voldoening aan Art. 38 van het Wetboek van Koophandel, wordt hiermede berigt, dat bij Acte van den 20sten en 29sten Februarij 1860, voor den Notaris JOHANNES GODTLIEB JÄGER verleden, is opgerigt eene **NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP**, onder de benaming van DE NEDERLANDSCHE CENTRAAL SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ, gevestigd te Amsterdam, welke Acte met het Besluit van 27 Maart ll., N°. 66, inhoudende de Koninklijke bewilliging, zijn geplaatst in het Officiëel Dagblad van 21 April 1860, N°. 95. (7352)

DE ONDERGETEEKENDEN

belasten zich met de voldoening van de voor den 15den Mei e. k. door de **ILLINOIS CENTRAL SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ** aangevraagde Storting van Dr. 5 per Share, op de voor de Houders meest voordeelige Conditien. Ook verklaren zij zich bereid de 7 pCts. Obligatien, ten laste van deze Maatschappij (Freeland Bonds), aflosbaar in September e. k., tegen dien tijd voor de Houders ter inkassering op te zenden, of wel (naar aanleiding van de aangekondigde 8 pCts. Leening van Dr. 1,500,000, aflosbaar 1 Maart 1865), deze Freeland Bonds tegen Obligatien der nieuwe Leening in te ruilen, hetgeen *reeds nu* kan geschieden, wordende voor iedere Freeland Bond eene nieuwe 8 pCts. Obligatie afgegeven.
De Freeland-Bonds worden nog steeds à pari aangenomen voor het op de Aandeelen nog onvoldane en niet aangevraagde bedrag,
AMSTERDAM, 18 April 1860.
(7087) **ALSTORPHIUS & VON HEMERT.**

POLDER
WAARD EN GROET. — RENTEBETALING.

De **COUPON** der Leening *f* 180.000 en genaamd *Losrente*, ten laste des Polders Waard en Groet, vervallende 1 Mei 1860, zal worden betaald te Amsterdam ten Kantore van de Ontvang- en betaalkas; de uitreiking van **NIEUWE TALLEN COUPONS** zal later worden geannonceerd.
De **COUPON** der Leeningen van *f* 35,000.— en *f* 23,000.— ten laste van gezegden Polder, vervallende mede op 1 Mei 1860, zal worden betaald ten Kantore van den Secretaris Boekhouder des Polders, TE WINKEL.
Dijkgraaf en Heemraden van Waard en Groet:
K. BREEBAART, *Dijkgr.*
(7337) **A. R. SLOOS,** *Secr.*

VERMIST:
Sedert Dingsdag 17 April ll. een **MANSPERSOON** tusschen 40 en 50 Jaren Oud; gekleed met Duffelschen Jas, Geruiten Broek en Vest, Bruine Pet, Pantoffels aan, Zilveren Snuifdoos in den zak, Linnengoed gemerkt PP, die van hem eenig narigt weet te geven, wordt verzocht zich te adresseren aan het Logement van den Heer PIETERS te Gaasperdam Weespercarpel, zal **25 GULDEN TOT BELOONING** genieten. (7350)

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

VEILING te ROTTERDAM, op Dingsdag 15 Mei 1860, des Namiddags ten Twee Ure, van:
650 Pakken **JAVA TABAK**, liggende te Rotterdam.
229 ″ **DITO**, ″ ″ Amsterdam.
AMSTERDAM, 24 April 1860. (7360)

MAGAZIJN *DE ZON*,
NIEUWENDIJK. (7236)

DE ONDERGETEEKENDE heeft de eer te berigten, uit de eerste Parijssche Huizen ontvangen te hebben:
NIEUWE MODELLEN van Zomer-Mantels, Mantilles, Hoeden, Mutsen, en Kindergoederen, Zijden en Zomerstoffen, Robes à Volants, Zomer-Chales, Gewerkte Doeken en Chales-Long, Bloemen, Lingerien, enz., enz., alsmede een groot Assortiment **STROOHOEDEN.**
AMSTERDAM, 1860. **A. VON DER MÖHLEN.**

Eene **JUFVROUW** van Fatsoenlijke DUITSCHE FAMILIE, wenschte zoo spoedig mogelijk in eene of andere Betrekking **GEPLAATST TE WORDEN**, ter Adstistentie in het Huishouden of anderzins; ook is zij niet ongenegen met eene Familie des Zomers op Reis te gaan. Adres Franco onder Lett. H. B., Bureau Handelsblad. (7281)

Doorschynende Kristalzeep
van ***Wilhelm Rieger*** te Frankfort a. M.
Agent voor Holland,
de Heer **H. J. Robbers,** te s'GRAVENHAGE.
(3601)

AANZIENLIJKE VERKOOPING VAN LANDGOEDEREN,
te HERWIJNEN, bij GORINCHEM.

De Notaris G. J. KOLFF, te Herwijnen, zal op Woensdag 2 Mei 1860 ter Inzetting, en op Woensdag den 16den dierzelfde Maand, op beide dagen des Morgens ten 11 Ure, in het Logement *de Drie Morianen*, te Herwijnen, eerst in Massa en daarna in Perceelen, in het openbaar Veilen en Verkoopen:
A. Het **KASTEEL** *WADESTEIJN*, met annexe Gebouwen, alle bijzonder goed en solide onderhouden en voor weinige jaren nieuw opgemaakt; Engelsche Moestuinen met Broeibakken, Grachten, Vijvers, Boomgaarden; Bouw- en Weiland, Bosch en Bepootingen; groot 11 Bunders, 24 Roeden, 02 Ellen.
Het KASTEEL is bijzonder gunstig gelegen, heeft een schoon uitzigt op de Rivier de Waal, alwaar dagelijks een tiental Stoombooten op- en afwaarts passeren; op 15 Minuten afstand eene geschikte Aanlegplaats voor de gezegde Booten.
B. De **KOETSIERSWONING**, zijnde een Huis en Erf, staande op korten afstand van het Kasteel.
C. Het **TIENDREGT** in het Blok Sectie E, van af de Wadensteynsche Steeg, Westwaarts tot aan de Perceelen Sectie I, N°. 482 en 494.
D. 65 Bunders, 56 Roeden, 66 Ellen beste **BOUW-, WEI- en GRIENDLANDEN**; ook deze laatste Perceelen, bedoeld onder Letter *D*, zullen in Perceelen worden geveild.
De **CATALOGUS** dezer **GOEDEREN** is op *franco aanvrage*, tegen betaling van 50 Cents, verkrijgbaar gesteld aan het Postkantoor te HERWIJNEN.
De Verkoops-voorwaarden zullen ten Kantore van voornoemden Notaris ter inzage liggen van den 25sten April 1860, en zal men Toegang tot de Gebouwen kunnen hebben, mits voorzien van een Permissie-Biljet, af te geven door gemelden Notaris, bij wien inmiddels, na evengemeld tijdstip, alle noodige informatien te bekomen zijn. (6201)

OPROEPING.

HOUDERS van **COGNOSSEMENTEN** aan Order, over **GOEDEREN**, aangebragt per het Amerik. Schip *Cairo*, Kapt. D. C. WOOSTER, van New-York, en per het Bremerschip *Augusta*, Kapt. H. ERICHS, van New-Orleans, gelieven daarvan ten spoedigste opgaaf te doen bij WAMBERSIE & ZOON. (7347)

ARTI ET AMICITIAE

BINNEN EENIGE DAGEN **SLUITING** DER

TENTOONSTELLING
VAN TEEKENINGEN, ETSEN EN LITHOGRAPHIEN

in het Gebouw der Maatschappij ARTI ET AMICITIAE, op het Rokin.

Dagelijks van 10 tot 4 Ure te zien voor het Publiek, tegen betaling van 25 Cents de persoon, ten behoeve van het Weduwen- en Weezenfonds.

Namens het Bestuur,
(7233) **S. ALTMANN**, *Secretaris.*

ALGEMEENE VERGADERING van COMMANDITAIRE VENNOOTEN der Societeit ter Exploitatie van PIJP-GAZ-FABRIEKEN, onder de Ondergeteekende Firma, te houden op Donderdag den 26sten April, des Middags **ten 1 Ure precies**, in den *Garnalen Doelen*, op den Singel bij het Spui, alhier. Men wordt verzocht zich te voorzien van de Aandeelen, daar Niemand zal worden toegelaten dan die door de vertooning derzelve zich als Deelhebber Justificeert.

AMSTERDAM, 11 April 1860. **C. DE BRUYN & ZONEN.** (6380)

P. BLOM en J. MEIJERINK MEIJER, Makelaars, zullen op Maandag 7 Mei 1860, des Avonds ten Zes Ure, te Amsterdam, in de *Nieuwe Stads-Herberg* aan het IJ, ten overstaan van den Deurwaarder B. D. BEETS, Verkoopen:

Een extra ordinair welbezeild Gezinkt **SCHOONER-SCHIP**, varende onder Nederlandsche Vlag, genaamd *CHRISTINA ALIDA*, gevoerd door Kapt. K. WELGER, volgens Nederlandschen Meetbrief lang 20 Ellen 60 Duimen, wijd 4 Ellen 70 Duimen, hol 2 Ellen 70 Duimen, en alzoo gemeten op 103 Tonnen of 55 Lasten. Breeder volgens Inventaris en berigt bij bovengemelde Makelaars en bij de Cargadoors MEIJER en C°. (7323)

BOEKVERKOOPING
TE HAARLEM.

De Boekhandelaar **FREDERIK MULLER**, zal van de zeer fraaije **BIBLIOTHEEK** van den Wel Ed. Heer **G. W. VAN OOSTEN DE BRUYN**, te Haarlem, in de Groote Houtstraat, N°. 599, Verkoopen:

WOENSDAG MORGEN, de Werken over Aardrijkskunde, Nieuwe Geschiedenis van Europa en der Nederlanden.

WOENSDAG-AVOND, de overige Werken van Nederl. Geschiedenis, Plaatsbeschrijvingen en Werken over Haarlem.

DONDERDAG-MORGEN, de Werken der Grieksche en Latijnsche Schrijvers.

DONDERDAG-AVOND, de Latijnsche Schrijvers en Dichters. Voorts de Werken over Natuurkunde en Schoone Kunsten. (7240)

De Notaris KOLFSCHOTEN, te Arnhem, zal op Dingsdag den 1sten Mei 1860, des Avonds ten 7 Ure ten Huize van den Kastelein A. JAS, aan de Velper Steenstraat aldaar, Publiek Verkoopen:

Het **GOED** *ROZENENK*, met HEERENHUIS, TUIN, BOOMGAARD en BOUWLAND en daarop staande ZES WONINGEN, groot 2 Bunders, 14 Roeden, 70 Ellen, gelegen aan den Velpschen Weg bij Arnhem, en wel in de navolgende Perceelen en Massa's bij den inzet met de hoogen gebragt, als:

1e Perceel. Het Stuk TUINGROND, Groot 30 R., 90 E. op.	*f* 1487.
2e Perceel. Het Stuk TUINGROND, Groot 30 R., 85 E. op.	" 1306.
3e Perceel. Het WOONHUIS met ERF en GROND, Groot 94 R., 98 E. op.	" 4525.
4e Perceel. De Zes WONINGEN met ERVEN en GROND, groot 57 R., 97 E. op.	" 2666.
De Massa van 1 en 2 op.	" 2890.
De Massa van 1, 2 en 3 op.	" 7414.
En de generale massa op.	" 9876.

Inmiddels kunnen hoogen gesteld en informatien ingewonnen worden ten Kantore van voormelden Notaris. (7316)

De Advocaat Mr. GEORGE J. A. FABER zijn **DOMICILIUM** verplaatsende naar ROTTERDAM (Hoogstraat bij de Hoofdsteeg), verzoekt BRIEVEN als anderzins aan zijn Adres te bezorgen bij Mevr. de Wed. USELLINO Geboren TOLLENS (Rokin), ten wier Huize hij tevens voor de nog loopende zaken, zoo noodig, zal te spreken zijn.

AMSTERDAM, 25 April 1860. (7324)

HUIS MET DE HOOFDEN.

HEDEN **WOENSDAG** VOORMIDDAG ten 10 Ure vervolg der Verkooping met **EXTRA**

SCHILDERIJEN,

daarna N°. 140 tot 288 en eindelijk N°. 55 tot 139.

DES NAMIDDAGS ten 6 Ure **TEEKENINGEN**, daarna **PRENTEN** en **PRENTWERKEN** en ten Acht Ure de **KASTEN.** (7351)

A. B. VAN DER VIES en OTTO VAN DER VIES, Makelaars, zullen op Woensdag en Donderdag 25 en 26 April 1860, des Morgens ten 10 Ure, in het *Wapen van Amsterdam*, op het Rusland te Amsterdam, Verkoopen: Eene aanzienlijke partij Vergulde, Bronzen en Marmeren

PENDULES EN CANDELABRES,

Hangklokjes, Kandelaars, Lampen, Bronzen Ornementen, Pleister Groepen, Vazen, Ballons, Portemontres, Schaak- en Dominospelen, Theebladen, Theekistjes, Scheerspiegels, Inktkokers, Harmonica's, ruim 400 gemonteerde Bamboesrottingen, enz., enz. Breeder bij Notitie en twee dagen vóór en op den Verkoopdag te zien. (5989)

J. H. HACKMAN ASSCHENBERG, H. CALKOEN Hzn. en A. GILDEMEESTER, Makelaars, presenteren op **HEDEN**, Woensdag 25 April 1860, ten Huize van A. VAN ES, in de *Brakke Grond*, in de Nes, onmiddelijk na afloop der Veilig van de Nederlandsche Handelmaatschappij te Verkoopen: 356 Balen **NOORD-AMERIKAANSCHE** en 202 Balen **SURATTE KATOEN**, alhier per diverse Schepen aangebragt en dat bij Kavelingen zoo als bij Notitie wordt aangewezen. (6525)

Bij M. M. COUVEE, te 's Hage, is uitgegeven:

ZIJN,
door Dr. E. LAURILLARD,

PREDIKANT TE LEYDEN.

Uitgegeven ten voordeele van de **WEDUWEN** en **WEEZEN** der VERONGELUKTE BEMANNING van de Scheveningsche Pink *DE JONGE AREND.*

PRIJS 30 CENTS. (7349)

Naar Padang (*direct*).

Ligt te AMSTERDAM in lading: Het Gekoperde **BARK-SCHIP** "*LEWE VAN NIJENSTEIN*," Kapitein D. LAMERS, zijnde gemelde bodem zeer geschikt voor den overtogt van Passagiers.

Nadere Informatien te bekomen bij de cargadoors KRANENBORG, VIËTOR EN C°. te Amsterdam. (7021)

LEMSTER STOOMBOOT-REEDERIJ.
De Stoomboot *Stad Sneek*

Vaart: Zondags ten 12 Ure van LEMMER, Maandags Namiddags ten 3 Ure van AMSTERDAM.

Verder alle dagen der Week, des Morgens ten 9½ Ure van LEMMER en des Namiddags ten 3 Ure van AMSTERDAM.

Deze Dienst staat in Correspondentie met Diligencediensten van en naar SNEEK, LEEUWARDEN, JOURE en HEERENVEEN. (5368)

WEKELIJKSCHE STOOMVAART
TUSSCHEN
ROTTERDAM EN DUINKERKEN.

Het **STOOMSCHIP** *PRINS VAN ORANJE*, Kapt. D. VISSER, vertrekt van ROTTERDAM des Woensdags en van DUINKERKEN des Zaturdags.

Adres bij de Agenten JOHs. OOMS Ez. & C°., te Rotterdam. (5961)

DU BARRY'S REVALENTA ARABICA

overtreft door hare heilzame eigenschappen alle andere middelen; duizende en duizende herstelde Lijders getuigen hare verwonderlijke geneeskracht.

Het vooroordeel tegen de **REVALENTA** wijkt meer en meer en derzelver gebruik onder de meer beschaafden en gegoeden neemt dagelijks toe.

Vele beroemde Doctoren spreken er met zeer veel lof van en hebben ze met het beste gevolg aangewend, als: Professor URE bij verstoppingen en zenuwachtigheid; Dr. SHORLAND bij waterzucht en verstoppingen; Dr. HARVEY bij diarrhaea en zenuwaandoeningen; Dr. GATTIKER bij maagkanker; Dr. WURZER bij tering, hoest en asthma; Landschapsraad VON POLNITZ genas daardoor van eene hardnekkige onderbuikskwaal; Generaal-Majoor KING van verzwakking en zenuwongesteldheid; de Heer BOISGONTIER van eene maagontsteking; de Heer C. HERMANN van kramphoest. Ook hier te lande deelen ons de Heeren HUYSKES te Zalt-Bommel, C. RIKKERS te Groningen, KLINGER & C°. te Rotterdam, WAGNER te Delft, UHLENBROEK te Utrecht, LEBBING te Doesborgh, ZWART te Gorredijk, en anderen, vele gevallen mede, waar de **REVALENTA** leven en gezondheid schonk.

De REVALENTA *herstelt de spijsvertering, versterkt de zenuwen en longen, zuivert het bloed, brengt nieren en lever in gezonden staat, bevordert de geregelde werking der organen en geneest volkomen alle maaglijden van welken aard ook, benevens verslijming en onderlijfskwalen, terwijl zij het gebruik van pillen, poeders of mixturen geheel noodeloos maakt.*

ZWAKKE PERSONEN, die de **REVALENTA** als ontbijt en avondeten geregeld gebruiken, zullen zich er uitermate wel bij bevinden. KINDEREN, die de moedermelk moesten missen en alleen met de **REVALENTA** werden opgevoed, werden sterk en tierig.

De **REVALENTA** is ook een goedkoop genees- en voedingsmiddel, omdat zij de Medicijnen overbodig maakt en zóó geconcentreerd is, dat een lepel vol (naauwelijks eene waarde van ten hoogste 10 Cent representerende) een geheel bord soep oplevert, voldoende voor eenen maaltijd.

Men lette er vooral op, dat iedere Bus, tot waarborg der echtheid, door "**F. VON WINDHEIM & C°.**, VERKOOPHUIS" *geteekend is.*

De Prijs der **REVALENTA** is: 87½ Cent, *f* 2; *f* 3.50, *f* 8, *f* 16.

VERKOOPHUIS en de bekende Dépôts. (7354)

PARIJSSCHE BLOEMEN-MAGAZIJN.

Nieuwendijk H 43, **A. PERRIN & C°.,** over de Gravenstraat.

ONTVANGEN: Eene aanzienlijke en keurige sortering in de Mooiste, Fijnste en Nieuwste **PARIJSSCHE ZOMERBLOEMEN,** alsook in de minste en goedkoopste soorten voor diegenen welke meer op goedkoop gesteld zijn, als: BLOEMEN voor Hoeden, Mutsen en om te kappen; MONTURES, STROO-GARNITURES, JUMELLES, GUIRLANDES, Bal- en Bruid-Kapsels, Kransen voor Jonge Jufvrouwen; alle soorten van FLEURS NATURELLES, Rozen, Camelia's, Violetten, Seringen, Korenbloemen, Klaprozen, Veldbloemen, enz.

Eene **BUITENGEWONE SORTERING** platte, ronde, Fantaisie-, Struis- en andere VEEREN, MARABOUTS, Vogels-, nieuwe Hanen- en Coq-VEEREN; enz.

Eene nieuwe partij BOUQUETTEN voor Vazen en voor Roomsche Kerken, van af *f* 1.20 tot *f* 24.— het paar; Slingers, Kransen, Leliën, Immortelles, enz.

Alle soorten van LOSSE BLOEMEN met of zonder Bladen, om Jardinières, Vazen, Hang- en andere Mandjes te GARNEREN.

Alle soorten van zeer fijne of ordinaire VAAS-BOUQUETTEN worden bij ons gemaakt op iedere gegeven maat of model, en beschadigde BOUQUETTEN worden ook gerepareerd of vernieuwd.

Met groote vermindering voor Winkeliers en verzending op zigt buiten de Stad.

Alle soorten van STOFFEN worden bij ons in de nieuwste Patronen UITGESLAGEN. (7322)

IS HET TE VERWONDEREN

dat een boek vol GEEST, HUMOR en SATIRE, — een boek waarin de eene UI de andere verdringt, — een boek in cartonnen band, met omslag in kleurdruk, — een boek van ZES VEL DRUKS klein kwarto, een boek met HONDERD HOUTGRAVUREN, tot den prijs van slechts **VIJF EN ZEVENTIG CENTS**, als het ware verslonden wordt, zoodat de Tweede Druk van 1500 Exemplaren alweêr bijna is uitverkocht?...

Het dankbare nageslacht zal een Standbeeld oprigten voor **MULDER DE TWEEDE** (Nes, A 324, hoek wijde Lombardsteeg, Amsterdam), die het geluk, de gezondheid der menschen bevordert, door te laten lagchen en die op dat monument aanspraak zou hebben al ware het alleen door zijne jongste goedkoope pracht-uitgave, de joligste brochure, die men zich denken kan:

HONDERD PLATEN. 75 Cents. **KIJK IN 'T GAT!!** HONDERD PLATEN. 75 Cents.

(6841)

GENERAL STEAM-NAVIGATION-COMPANY.
ROTTERDAM en LONDEN.

De Stoomschepen vertrekken met Passagiers en Goederen geregeld iederen Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.

DONDERDAG 26 APRIL, 's Namiddags 1 Ure. ZATURDAG 28 APRIL, 's Namiddags 2 Ure.

VRACHTEN: GROOTE KAJUIT £ 1.10.— HEEN EN TERUG £ 2.5.—
VOOR-KAJUIT —.17.— D°. 1.6.6

(5644) GEBROEDERS SMITH, Agenten.

NB. De bovenstaande afvaarten zullen plaats hebben, mits de Rivier vrij van IJs is.

HH. TIMMERLIEDEN, HOUTVERKOOP... EN LIEFHEBBERS VAN

DROOG HOUT.

Wegens kwitering der Timmermans-Affaire Firma SMIT & ST... gaat men voort met het **UITVERKOOPEN** van eenige ORDIN... Greenen en Vuren **HOUTWAREN**, Juffers en Elleus, tot BIL... KEN Prijs.

Tevens voorhanden eene zeldzaam aldus voorkomende verza... EXTRA DROOG BREED en PUIK EIKEN WAGENSCHOT, G... NEN DEELEN, PLATEN, enz.

Passeerdersgracht, HH 126. (6...

KREEFTEN EN OESTERS
VAN NOORWEGEN.

In de eerste dagen van de maand Mei eerstkomende, wordt te Ams... van Noorwegen verwacht, per Stoomboot:

4 à 500 Stuks versche **KREEFTEN** (Hummer).
10 " 15 Tonnen D°. **OESTERS.**

Beide Artikelen te Hamburg en elders zoo zeer gunstig bekend zullen gewis ook hier te lande met graagte ontvangen worden.

Onmiddellijk na aankomst zal over den Verkoop onderhandeld word...

C. INGENOHL, Makelaar,
(7345) Lauriergracht, N°. 279, stille zijd...

TABAK.

Bij een GROSSIER in TABAK bestaat gelegenheid tot plaatsin... een **GEROUTINEERDEN REIZIGER.** Alleen diegenen, met het Vak bekend en reeds eenigen tijd in dergelijke Betrekkin... werkzaam geweest, kunnen in aanmerking komen. Adres met Franco... ven, onder het Nommer dezer Annonce, Bureau Handelsblad. (72...

TABAKS-AFFAIRE.

Door ziekelijke omstandigheden wordt in eene der Voornaamste S... van ons Land op billijke Voorwaarden TE KOOP GEPRESENTE... eene in volle werking zijnde **TABAKS-AFFAIRE.** Het B... daarbij TE KOOP of voor eenen Matigen Prijs te Huur. Nadere... matiën zijn te bekomen bij de Boekh. van HOOGSTRATEN en G... TER te Zwolle. (7277...

TE HUUR VOOR *f* 350:

Een onlangs geheel vernieuwd **ACHTERHUIS**, staande in de... moesstraat bij de St. Janstraat J 51. Hetzelve bevat twee Groote, H... Ruime KAMERS, drie kleine, voorts Keuken, Kelder, Zolder en T... aanleg van DUINWATER en GAZLICHT vrij, desverkiezende dadel... aanvaarden. (73...

Op een EXPEDITEURS-KANTOOR vraagt men een **JONGS... BEDIENDE**, bekend met de Duitsche en Fransche Talen, tegen... van eenig Salaris. Inclinerenden wenden zich met Franco Brieven... Lett. S. O., Bureau Handelsblad. (7298)

ATTENTIE.

IEMAND, Prot. Godsdienst, met Kantoorwerkzaamheden bek... wenschte zoo spoedig mogelijk, om redenen van gezondheid, in de Provi... Gelderland, Friesland, Overijssel, Noord-Brabant, enz., geplaatst te wo... Men vervoege zich met Franco Briefjes, onder de Lett. Y. Z., B... Handelsblad. (72...

Om dadelijk in dienst te treden, VERLANGT men in eene APOTH... alhier **IEMAND**, voor het LOOPENDE WERK. Degenen welke... ger reeds in zoodanige Betrekking geweest zijn, zullen de voorkeur g... ten. Adres Franco Lett. A. Z. bij den Boekh. B. H. DE ROND... Utrechtschestraat bij de Keizersgracht Buurt Z N°. 858. (7287)

GEMEUBILEERDE KAMER TE HUUR.

In de nabijheid van het VOLKSPALEIS wordt te huur aangebo... Eene nette **GEMEUBILEERDE KAMER**, met vrije wandeli... den welaangelegden Tuin. Desverkiezende met middagkost. Reflectere... gelieven zich met franco Briefjes te adresseren onder Lett. Z. bij... Boekverkooper J. C. SPIJKER Az, Reguliersplein, X 359, alhier. (72...

GRUTTERIJ.

Door vertrek naar elders wordt uit de Hand te Koop aangebo... Een zeer nieuw, sterk en goed doortimmerd **WOON- en KO... MANSHUIS**, staande en gelegen op het beste gedeelte der Stad KAMP... Oude Straat, Wijk 1, N°. 78, met GRUTTERIJ, nieuwe GRA... ZOLDERS, STALLING en KOETSHUIS, doorloopende tot aan de... straat. In hetzelve is sedert lange jaren en wordt ook nu nog met het b... succes eene *Grutterij en Kruideniers-Affaire* gedreven, die een ruim... staan oplevert; 2/3 van de Kooppenningen kunnen desverkiezende in... Perceel gevestigd blijven, terwijl op franco aanvrage nadere inlichtin... zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris Mr. F. L. RAMBONNET... te Kampen. (726...

DOOR PLAATSGEBREK ZIJN WIJ GENOODZAAKT VELE ADVERTENTIEN TOT EEN VOLGEND NOMMER TE LATEN LIGGEN.

SCHOUWBURGEN, CONCERTEN, ENZ.

STADS SCHOUWBURG. Woensdag 25 April, ten voordeele... de Heeren W. G. Berkman en A. Varangot, 1ste voorstelling van:... *Gemalin van den Grijsaard*, tooneelspel in 5 bedr., gevolgd door: *Arle... Beeldhouwersknecht*, groot ballet-pantom.-arlequinade in 12 taf.er. (6½ u...

Italiaansch Opera-Gezelschap. (Holl. Abbonn. en Dipl. niet gangba... Donderdag 26 April. Voorlaatste voorstelling in dit Saizoen, ten vo... deele van Mw. Luigia Ponti, 1ste zangeres. Eene 2de voorstelling v... *La Traviata*, opera in 4 bedrijven van Verdi. (8 ure.

SCHOUWBURG FRASCATI. Voorlaatste Voorstelling der... eenigde Tooneelisten, onder directie van J. Eduard de Vries. Donder... 26 April. Eene zeker laatste opvoering van: *De Huistiran*, tooneels... in 5 bedrijven, naar het Hoogduitsch van Johann v. Plitz; gevolgd do... Eene zeker laatste opvoering van: *Jufvrouw Antje*, blijspel met zan... door den Heer P. A. Manus. (7½ u.)

Bespreking der Plaatsen op Woensdag en Donderdag van 11 tot 3...

Laatste Bijeenkomst der **AMSTEL-SOCIETEIT** op 29 April. Maandag 30 April: De sluiting van het Speel-Saizoen.

SALON DES VARIETES in de Nes. Woensdag 25 April. E... eerste voorstelling van: *Casanova of de Gevangene op het Fort St. An...* groote comedie-vaudeville in 3 bedrijven, naar het Fransch.

Wegens de uitgebreidheid dezer vaudeville geen nastuk.

Entrée 75 Cts. in vertering, 50 Cts. zonder vertering. (8 ure.)

J. E. DUPORT.

SALON DES VARIETES in de Amstelstraat. Woensdag 25 Ap... *De Admiraal en de Matroos of Misstappen der Jeugd*, tooneelspel in... bedrijven, naar het Fransch Na hetzelve: *Muller en Mulder of eene verw... ring der Kandidaten*, kluchtige vaudeville in 3 tafereelen.

Entrée 75 Cts. in vertering. (8 ure.) **BOAS & JUDELS.**

Plaatsen zijn te bespreken.

In studie: *De Kaartlegster*, nieuw groot melodrama in 5 bedrijven... een voorspel, van het Theatre de la Porte St. Martin; waarin de hoo... rollen door de Dames Sablairolles, Roos, Bersee en Kamphuizen, beneve... de Heeren van Olleten, Morin, enz., zullen vervuld worden.

GRAND THEATRE DES VARIETES, in de Amstelstraa... Woensdag 25 April: Eene 4de opvoering van: *De Kaartlegster*, dra... in 5 bedrijven en een voorspel naar het Fransch. "La Tireuse de Cartes... van Victor Séjour. (8 ure.)

Entrée 75 Cents in vertering. **A. VAN LIER Jr.**

Verwacht Donderdag 26 April. Extra voorstelling ten voordeele van... kleine Fannij van Lier.

CAFÉ CHANTANT, NIEUWMARKT 301.

Alle avonden **SOIRÉE MUSICALE**, met medewerking van Ma... MERLÉ, Freule JORDAN en Monsieur BOLLMANN, Chanteur Comique...

Alle soorten van Ververschingen, Beijersch Bier, enz.

Aanvang ten 8 Ure. **F. J. BENSTZ.**

AMSTERDAM BIJ GEBR. DIEDERICHS.— GEDRUKT BIJ C. A. SPIN & ZOON.

SPOORWEGEN.

MEMORIE VAN TOELICHTING BETREFFENDE HET WETSONTWERP TOT AANLEG VAN SPOORWEGEN VOOR REKENING VAN DEN STAAT.

§ I. *Beginsel der wet. — De hoofdlijnen door den Staat aan te leggen.*

Regering stelt bij dit wets-ontwerp voor, den tot hiertoe bij het be- en uitvoeren van spoorwegplannen gevolgden weg te verlaten en n aanleg van staatswege over te gaan. Zij plaatst zich derhalve ten n der spoorwegen op een ook elders met goed gevolg gekozen unt.

, na hetgeen de ondervinding hier te lande geleerd heeft, nog rdiging van deze keuze noodig? Nadat, jaren geleden, de particu- ndustrie met veel moeite er in geslaagd was om den Hollandschen spoorweg, welke langs zeer bevolkte en welvarende streken liep, groote handelsteden aan elkander en met de residentie verbond, leggen, heeft men door bijzondere personen die belangrijke spoor- elke onze handelssteden met Duitschland en het hart van Europa verbinden, niet in het leven kunnen doen roepen; en het Hoofd en Staat heeft zijne eigene fortuin aangewend om dien spoorweg te leggen. Inderdaad een staatsspoorweg.

ert zijn jaren verloopen, zonder eenig ander resultaat op te leveren, et tot stand brengen van twee spoorwegen, dien van Aken langs richt naar Hasselt, en dien van Antwerpen tot Breda en Moerdijk, enstaande de gelegenheid tot aanvrage om concessien in ruime werd opengesteld, concessien werden verleend en ingetrokken, en pende vooruitzigten weder in rook verdwenen. Eindelijk zijn con- verleend met zoo aanzienlijke opofferingen van den Staat, dat de spoorwegen, die zij ten onderwerp hebben, vermomde staats- wegen heeft genoemd; concessien, waarop de goedkeuring van de Generaal niet heeft kunnen volgen, en omtrent welke deskundigen rtuiging koesterden, dat, ook dan wanneer zij waren goedgekeurd, óf geene óf zeer onvoldoende resultaten zouden zijn voortgevloeid. orzien is het alzoo, dat geen bevredigend stelsel van spoorwegen land spoedig tot stand zal komen, zoo die niet van wege den Staat aangelegd.

de algemeen bestaande overtuiging van de wenschelijkheid niet al- maar ook van de noodzakelijkheid van spoorwegen, zou deze be- wing reeds voldoende kunnen schijnen om het aannemen van het el van staatsspoorwegen te regtvaardigen.

is echter meer.

dernemingen van industrie — het wordt gereedelijk toegestemd — oren in den regel aan particuliere krachten te worden overgelaten; en der wetenschap zijn op dit punt geheel in harmonie met die der ing. Maar kan men kolossale ondernemingen, die geen uitzigt op opleveren, rangschikken onder de zoodanige, welke de wetenschap oog heeft? Bovendien moet worden opgemerkt, dat, wanneer eene eming van particulieren uit den aard der zaak *monopolie* is, op den de pligt rust, dat monopolie in zijne handen te nemen, wanneer het de doel inderdaad van algemeen nut is.

ondere industrie ook kan nuttig en goed werken — nuttiger en be- elfs dan de Staat, — doch alleen op voorwaarde, dat de heilzame kel der concurrentie niet ontbreekt. Die prikkel nu ontbreekt ten n male bij spoorwegen.

er te regt is, krachtens het hier ontwikkelde beginsel, de zorg bijv. posterijen en telegraphen aan den Staat opgedragen. Dezelfde re- n, die daartoe hebben geleid, gelden ook voor de spoorwegen.

verschillende bezwaren, nu en dan tegen den aanleg van staats- wegen ontwikkeld, schijnen voor het meerendeel gemakkelijk weêr- te kunnen worden.

en der voornaamste van die bezwaren is, dat de Staat duurder bouwt de maatschappijen. Wie evenwel de zaak onpartijdig wil onderzoe- zal zich van het tegendeel kunnen overtuigen. Als bijlage nº. 1, bij memorie overgelegd eene tabel, opgemaakt door den bekenden inge- r Delavalye, voorkomende in den *Moniteur des intérêts matériels* 11 April 1858. In die tabel zijn de verschillende spoorwegen, in buiten Europa, naar hunne meerdere kostbaarheid van aanleg ge- schikt.

e duurste spoorwegen, die op deze lijst voorkomen, zijn de geconces- eerde lijnen in Engeland, in Frankrijk, in Britsch Indië en in Italië. n Belgie, alwaar de staatsbaan eene aanzienlijke lengte heeft en bijna r hare geheele uitgestrektheid met dubbel spoor is belegd, beloopt de iddelde prijs per kilometer met de geconcessioneerde lijnen niet meer het gemiddelde van al de in de tabel voorkomende wegen.

e zoo gunstig bekende Badensche staatsbaan staat daarmede nagenoeg ijk. De staatsbanen in Wurtemberg, in Beijeren, in Oostenrijk, in cane, blijven verre beneden het middental, terwijl onder de goed- pste van al de spoorwegen de Hannoversche staatsbaan is te tellen, zich over niet minder dan 793 kilometers uitstrekt.

Ook de officiele statistiek der Pruisische spoorwegen bevestigt geens- de bewering, dat de Staat duurder dan de particulieren bouwt.

ls bijlage nº. 2 wordt bij deze memorie overgelegd een daaraan ont- nd overzigt van de Pruissische spoorwegen in 1858.

Uit dat overzigt blijkt, dat het kapitaal voor den aanleg per mijl van el (kilometer) voor de staatsspoorwegen ongeveer ƒ 17,000 minder ft bedragen dan aan de geconcessioneerde wegen is besteed; en dat verschil ƒ 13,600 bedraagt bij vergelijking met de wegen, die eene tegarantie van den Staat genieten en onder staatsbeheer zijn geplaatst.

De prijs per kilometer (Nederlandsche mijl) van de Pruissische staats- nen, ad ƒ 95,152, blijft verre beneden het gemiddelde van de vroeger melde tabel.

Ook in Nederland, waar slechts één spoorweg, die van Amsterdam over recht tot Arnhem, zoo goed als van staatswege werd aangelegd, is de gelijking met andere wegen niet ongunstig.

Uit de voorhanden officiele bescheiden blijkt toch, dat de ingenieurs n den waterstaat dezen weg, hebbende eene lengte van 92 kilometers, 1836 hadden begroot op ƒ 8,933,000; en dat die, blijkens het rap- rt, den 1sten Januarij 1845 uitgebragt door den ingenieur van den terstaat, die den weg tot Arnhem heeft afgemaakt, is voltrokken en in ploitatie gebragt voor ƒ 9,300,000, dat is alzoo, met het materieel voor t vervoer tegen ongeveer ƒ 100,000, en zonder dit materieel tegen 91,370 per kilometer.

De bijna gelijktijdig door eene maatschappij aangelegde spoorweg van msterdam, langs Haarlem en 's Gravenhage, naar Rotterdam heeft gekost et het materieel ongeveer ƒ 125,000 per kilometer.

En blijkens het verslag der Directie van de Nederlandsche Rhijnspoor- egmaatschappij, uitgebragt in de algemeene vergadering van aandeelhou- ers op 30 Junij 1858, heeft de zijtak van Utrecht tot Rotterdam, zonder et materieel van het vervoer, per kilometer gekost ƒ 126,940, of, na af- ek der betaalde rente gedurende de constructie, ƒ 120,990.

De spoorweg van Aken over Maastricht naar Hasselt heeft, volgens de pgave van den Heer Hauchecorne, ƒ 146,991 per kilometer gevorderd.

Het vorenstaande zal wel voldoende zijn om te doen zien, dat de Staat het algemeen niet duurder bouwt dan de maatschappijen.

Dit beweren is echter eene van die stellingen, welke ingang vinden, ewijl zij dikwerf worden herhaald en slechts zelden grondig onderzocht, n intusschen is er niet ééne gegronde reden waarom de Staat duurder ou bouwen dan de maatschappijen.

Bijna overal ziet men aan rijks-ingenieurs den bouw van spoorwegen oor maatschappijen toevertrouwd; zoowel in Frankrijk, in Duitschland, n Pruissen, in Rusland als in Belgie. En waarom zouden die ingenieurs daar op minder kostbaren voet bouwen dan bij den Staat? Alleen kan it het geval zijn als de maatschappij of de aannemer van het zooge- naamde "forfait" er belang bij heeft, den spoorweg met te karige hand te doen aanleggen en op exploitatiekosten te doen overbrengen wat tot het kapitaal van aanleg behoort.

Bij rentegarantie van den Staat zal dit meestal het geval zijn; dan zal de te karig aangelegde weg te duurder in exploitatie zijn en door den garant moeten betaald worden wat op kapitaal is bespaard.

Men verlieze ook niet uit het oog, dat bij de maatschappijen niet alleen de kosten van de gemaakte werken op kapitaal moeten gebragt worden, maar buitendien alle uitgaven voor een veelal zeer kostbaar personeel vereischt, en de gelden die als premiën, agio of soortgelijke moeten be- taald worden om het benoodigde kapitaal te verkrijgen.

Dat de laatstgenoemde uitgaaf zeer belangrijk tot vermeerdering van het kapitaal moet bijdragen zal wel toegestemd worden wanneer men bedenkt, dat het staatscrediet in Nederland zoo zeer is gevestigd, dat de staatsobli- gatiën nauwelijks tegen 4 per cent aan rente kunnen worden geamorti- seerd, terwijl het kapitaal voor spoorwegondernemingen door de maat- schappijen veelal tegen 5, 6 à 7 ten honderd moet worden betaald.

En hoe belangrijk de te betalen premiën soms zijn, kan uit het volgende blijken.

De Fransche spoorwegen (1) hadden in 1858 eene totale lengte van 8685 kilometers, en de maatschappijen op den 1sten Januarij 1859 aan actiën en obligatiën een kapitaal ontvangen van........fr. 3,549,540,698
terwijl door den Staat bovendien aan subsidiën was betaald. „ 751,000,000

Alzoo te zamen...fr.	4,300,540,698
De uitgaven hadden bedragen........................ „	3,524,211,806
Het verschil, ad....fr.	776,328,892,

was het bedrag van hetgeen betaald werd voor diverse premiën, terwijl zich daarvan slechts ongeveer 100 millioen in kas bevond.

Alzoo werd ruim 18 per cent aan premiën betaald boven en behalve de werkelijk gedane uitgaven.

Om de meerdere kostbaarheid van staatsbanen aan te toonen wordt veelal op België gewezen. Hoe onjuist het is hier België te noemen, kan worden nagegaan wanneer men de kosten der staatsbanen van dat Rijk wil vergelijken met de grootste doorloopende lijn die dáár door eene maat- schappij werd aangelegd, de lijn namelijk van Brussel, over Namen, naar Arlon.

De bijzonderheden, die hier volgen, worden ontleend aan het verslag door de directie van dien weg den 27sten Februarij 1860 uitgebragt en openbaar gemaakt.

De lengte van den weg bedraagt van Brussel tot Namen	55	kilometers,
van Namen tot Arlon.................................	135	„
Te zamen......	190	„

De concessie werd in 1845 verleend en de weg tot Arlon eerst in 1858 geopend.

De eerste raad van bestuur was in 1846 benoemd; hij bleef negen jaren in functie.

Gedurende die negen jaren werd gestort...fr.	25,262,535
en in obligatiën betaald.................. „	8,450,850
Te zamen.....fr.	33,713,385
Door de bankiers was bovendien betaald. . „	1,500,000
Alzoo in totaal.....fr.	35,213,385

En welke waren na negen jaren en bij eene uitgave van ongeveer 17 millioen gulden Nederlandsch, de werken en het materiaal waarover de maatschappij kon beschikken? Voor zooveel den spoorweg betreft, was in die negen jaren slechts eene lengte van ongeveer 15 kilometers voor het verkeer opengesteld, met een gering en gebrekkig materieel. Wel wa- ren eenige werken in aanleg, maar deze hadden met het materieel slechts eene uitgave gevorderd van fr. 16,604,513, terwijl in de kas niet meer aanwezig was dan fr. 58,494, niettegenstaande de ontvangst fr. 35,213,385 had bedragen. Het crediet der maatschappij was dan ook geheel uitge- put. Aan een nieuw bestuur, en met ondersteuning van den Staat, gelukte het, de onderneming in 1858 te voltooijen. Alzoo had deze maatschappij 13 jaren noodig om een weg van 190 kilometers tot stand te brengen.

Zeer merkwaardige posten komen in de overgelegde rekening voor; namelijk:

kosten der concessie..........................fr.	913,546.20
idem idem.......................... „	1,631,336.27
Zamen.....fr.	2,544,882.47
Algemeene uitgaven gedurende den bouw........fr.	1,530,950.97
idem idem.......................... „	525,873.40
Zamen.....fr.	2,056,824.37
Verliezen gedurende den bouw..................fr.	10,467,940.79
idem idem.......................... „	5,695,069.84
Zamen.....fr.	16,163,010,63

Alzoo te zamen ongeveer 10 millioen gulden Nederlandsch aan ongelden voor een spoorweg van 190 kilometers lengte; dat is ongeveer ƒ 50,000 per kilometer.

Het is er intusschen verre van af, dat alle spoorwegmaatschappijen zulk slecht bestuur voeren als hier gedurende negen jaren het geval schijnt te zijn geweest; evenwel moet erkend worden dat vele maatschappijen in den laatsten tijd tot een stelsel van geldleenen zijn gekomen, waardoor hooge renten worden betaald en bovendien de toekomst aan het tegenwoordige wordt opgeofferd. Men geeft namelijk obligatien uit, hebbende eene no- minale waarde van 500 francs, tegen eene vaste rente van fr. 15; de uitgifte heeft dan plaats tegen hoogstens fr. 300, soms tegen fr. 250, en ook wel tegen fr. 240, onder bepaling dat de aflossing op bepaalde tijden en a pari, tegen fr. 500 zal plaats hebben.

Voor de Fransche spoorwegen berekent Delavaleye (2) dat zij thans reeds zijn belast met eene schuld van................fr. 3517 millioen,
waarvoor slechts in geld werd ontvangen.............. „ 2252 „

zoodat aan premien moet betaald worden niet minder dan fr. 1265 „

Aan den Staat wordt dikwerf verweten, dat de begrootingen zijner inge- nieurs meestal te laag zijn en de werkelijke uitgaaf de raming veelal over- treft. De tabel, als bijlage nº. 3 hier bijgevoegd, kan intusschen strekken ten betooge, dat zoo de staatsbaan in België de raming verre overtrof, dit nog in ruimer mate met de spoorwegen der maatschappijen in Frank- rijk en in Engeland het geval is geweest.

Ook is hierboven reeds vermeld, dat de ingenieurs van den waterstaat, die in 1836 de kosten voor den Rhijnspoorweg berekenden, de werkelijke uitgaaf zeer nabij hadden geraamd. En zoo in den aanvang, bij de min- dere bekendheid met dit nieuwe middel van vervoer, misstellingen ver- schoonbaar waren, thans zijn zij geheel te vermijden, nu eene rijke onder- vinding zoo vele bronnen aanwijst, die men met vrucht kan raadplegen.

(1) Zie C. Wolters, Histoire financière des chemins de fer. Paris 1860, bladz. 51.

(2) Zie Moniteur industriel van 13 November 1859.

Een ander bezwaar, dat men veelal tegen de staatsspoorwegen doet gel- den is, dat de maatschappijen spoediger dan het Rijk bouwen.

Ook dit beweren wordt veelal door de ondervinding weêrsproken.

De Luxemburgsche spoorweg, waarvan zoo even de rede was, kan het bewijs in België leveren.

Ook hier te lande kan gelijk bewijs worden gevonden.

De Rhijnspoorweg, van Amsterdam naar Arnhem, werd van rijkswege in *zeven* jaren gemaakt, terwijl de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaat- schappij *twaalf* jaren besteedde om den korteren weg van Amsterdam, over 's Gravenhage, naar Rotterdam tot stand te brengen.

De Nederlandsche Rhijnspoorwegmaatschappij ondernam in 1845 den aanleg der uitbreidingen van den bestaanden weg, en nog is het station te Rotterdam naauwelijks voltooid, en onttrekt zich die onderneming aan hare verpligting om den zijtak om Rotterdam tot nabij het station van den Hollandschen spoorweg tot stand te brengen.

Voor den spoorweg van Maastricht tot Aken, hebbende eene lengte van 36 kilometers, werd concessie verleend bij Koninklijk Besluit van den 13den Februarij 1846, nº. 80. De opening van den weg had plaats in October 1853; alzoo waren er nagenoeg *acht* jaren noodig om dezen weg af te maken en in exploitatie te brengen.

Voor den spoorweg van Luik naar Maastricht, hebbende eene lengte van ongeveer 30 kilometers, werd in Julij 1856 concessie verleend; zeer achtenswaardige mannen en vermogende bankiers ondernamen dien weg, en nog is te naauwernood aanvang met de uitvoering op Nederlandsch grondgebied gemaakt.

Wel zijn er maatschappijen, die zeer snel hebben gewerkt, maar men kan niet inzien dat de Staat niet even snel zou kunnen werken, zoo het hem alleen om snelheid te doen ware en hij daartoe dezelfde middelen als de maatschappijen aangreep. Bij den grooten omvang van het werk, dat in Nederland moet uitgevoerd worden, zal men intusschen, wat die snelheid betreft, met behoedzaamheid dienen te werk te gaan, wil men geen gevaar loopen, den prijs van arbeidsloon en materiaal in die mate op te drijven, dat daardoor zoowel de rijks- als de particuliere werken worden benadeeld.

Na, gelijk men vertrouwt, door het vorenstaande de voornaamste be- zwaren welke tegen de staatsspoorwegen zijn ingebragt genoegzaam te hebben weêrsproken, behoeft ten slotte nog slechts te worden opgemerkt, dat die banen over het algemeen bij de particuliere ondernemingen niet ach- terstaan voor het geldelijk voordeel dat zij bijbrengen, of althans voor het dividend dat zij opleveren.

In 1858 (3) hebben de Engelsche spoorwegen gemiddeld opgebragt......	3 3/4 pCt.
de Fransche spoorwegen......	4 4/10 „
de Belgische staatsbaan......	5/9 10 „
terwijl de particuliere wegen in Belgie in 1857 volgens Hauchecorne slechts hebben opgebragt......	1/9 10 „

Volgens de officiele statistiek hebben in Pruissen de door den Staat aangelegde wegen in 1858 opgebragt 6 3/10 pCt. en die van particuliere ondernemingen 6 8/10 pCt., zijnde het geringe verschil hier toe te schrij- ven aan de omstandigheid dat de beste lijnen, waaronder de Keulen- Mindener weg, door particulieren zijn ondernomen, terwijl de minder voordeelige lijnen voor den Staat zijn overgebleven of door hem zijn on- dernomen moeten worden.

Als een ander bezwaar voert men aan, dat de Staat, gaat hij tot eigen aanleg over, geen weêrstand zal weten te bieden aan talrijke eischen, die met aandrang zullen worden ingebragt. Waarom die drang juist bij den Staat zooveel grooter zou zijn, en waarom juist de Staat eerder tot inwil- liging van vele, niet altijd billijke eischen zou moeten overgaan, ligt in het duister. Heeft de ondervinding dan bewezen, dat die aandrang zich *niet* doet gevoelen wanneer men de spoorwegen hoopt tot stand te brengen bij concessien, met ondersteuning van den Staat, waarop de goedkeuring der wetgevende magt gevorderd wordt? Het argument, aan de vrees voor dien aandrang ontleend, zal bovendien ophouden kracht te hebben zoodra dit ontwerp tot wet verheven wordt.

Men verlieze tevens de volgende beschouwingen niet uit het oog.

Aanleg door den Staat waarborgt meerdere deugdelijkheid, en, als gevolg daarvan, in het algemeen meerdere veiligheid; een voordeel, dat zelfs tegen het nadeel eener eenigzins grootere kostbaarheid — die echter naar de overtuiging der Regering *niet* te wachten is — zou kunnen op- wegen.

Bij den aanleg door den Staat kan men naar een vooraf beraamd vast plan te werk gaan; men kan dan het gegronde uitzigt op het tot stand komen van een bevredigend geheel openen, zoo als de Regering meent dat in het onderhavige wets-ontwerp geschiedt. Erlangen de plannen der Regering uitvoering, het is bijkans overbodig te herinneren, dat in dat geval een niet zelden bedenkelijke vreemde invloed zal zijn geweerd. Dat bij het tot stand komen van eenige concessie verre de meeste actionna- rissen vreemdelingen zullen zijn, ontkent niemand. Kan het nu wensche- lijk geacht worden. in een land als het onze, dat vooreerst een klein, en daarbij een handelsland is, dergelijken vreemden invloed binnen te roe- pen; het Nederlandsche spoorwegnet te stellen in handen eener vereeni- ging van aandeelhouders, wier belang meermalen van het belang des lands aanmerkelijk zal verschillen?

Het nadeel van den bedoelden vreemden invloed is hier en elders reeds bij herhaling gebleken; het behoeft niet herinnerd te worden, dat zich eventualiteiten zouden kunnen voordoen, waarin die op de meest gevaar- lijke wijze zou worden gevoeld. Voor onzen handels- zoowel als voor onzen politieken toestand is het van het hoogste belang, dat eene voor beiden zoo gewigtige zaak als die der spoorwegen onder alle omstandig- heden ten nutte van beide kan worden geleid en bestuurd.

Is men bij aanleg der wegen door den Staat inderdaad nog bevreesd voor geldverspilling en slechte administratie, het mag herrinnerd worden dat de Staten-Generaal jaarlijks over de verstrekking der noodige gelden zullen hebben te beraadslagen, en dat in die omstandigheid een allezins voldoende waarborg van controle ligt opgesloten.

De voorafgaande beschouwingen nemen toe in gewigt, wanneer men bedenkt dat van toepassing van het zuivere concessiesysteem, zonder hulp of ondersteuning van den Staat, geen sprake meer is. Wat ook voor aanleg door particulieren, zonder inmenging van den Staat, te zeggen valle, het staat vast, dat geene concessie voor de in het stelsel meest onmisbare lijnen meer gevraagd wordt, zonder dat tevens zeer aanzien- lijke hulp van staatswege zal noodig zijn. Waar is nu, bij geldelijke on- dersteuning door den Staat, die controle, waaraan men zooveel en zoo te regt hecht?

Het kan overbodig geacht worden, het zeer bezwarende van eene aan- merkelijke ondersteuning, bovenal voor de toekomst, te herinneren. Bij de financiele beschouwing van het thans aangeboden ontwerp zal blijken, dat met het oog op 's lands financien, staatsspoorwegen zeer verre de voorkeur verdienen.

Zooveel is zeker, dat de Staat zich groote opofferingen moet getroosten, wil hij langs den weg der concessien Nederland in het genot van spoor- wegen zien komen. En waar zulke opofferingen vereischt worden, waar toch zoo veel geld zal moeten worden besteed, daar rijst met dubbele kracht de vraag: waarom neemt de Staat het werk niet zelf ter hand, in

(3) Zie *Moniteur industriel* van 15 Januarij 1860.

plaats van met hetzelfde geld een monopolie voor particulieren te koopen? Waarom zou de Staat zijn geld liever uit de handen geven en wegschenken, dan het zelf ten meesten nutte besteden? Men mag ook vragen: welken waarborg heeft de Staat, dat het geld, als subsidie of garantie aan maatschappijen verstrekt, naar behooren en zoo goed mogelijk wordt besteed? Die waarborg ontbreekt.

Als nog andere gezigtspunten, waaruit de aanleg door den Staat zich laat aanbevelen, noemt de Regering de volgende.

Vooreerst de mogelijkheid van uitvoering, en den aan te wenden spoed bij die uitvoering. Zou men bij het verleenen, goedkeuren en aanvaarden zelfs van eene voor den Staat zoo bezwarende concessie als de laatstvoorgedragene, het tot stand komen der spoorwegen binnen een niet verwijderd tijdsverloop hebben kunnen verwachten? Het is op goede gronden betwijfeld. Wordt het werk daarentegen aan den Staat opgedragen, de Staat kan terstond met de uitvoering een aanvang maken.

Daarbij komt dat de ondervinding die men hier te lande van spoorwegen in het bezit van bijzondere maatschappijen heeft opgedaan, niet zeer geschikt schijnt om de sympathie daarvoor op te wekken of te regtvaardigen. Laat de aansluiting der treinen, de regeling der vertrekuren op de bestaande spoorwegen niet zeer veel te wenschen over? En heeft de Regering bij aanleg van staatswege het integendeel niet geheel in hare hand, om alles ten meesten gerieve van het publiek te regelen?

Aan bijzondere ondernemingen is het voorzeker niet als een verwijt toe te rekenen dat zij boven al op de geldelijke uitkomsten der zaak het oog gevestigd houden en zich daardoor dikwijls van wenschelijke verbeteringen laten terughouden. De Staat nu legt niet aan uit winstbejag. De Regering is gehouden, voor het welzijn van het land te zorgen; particulieren zorgen in de eerste plaats voor zich zelven.

Gaat de Regering ten slotte de antecedenten der Vertegenwoordiging in zaken van spoorwegen na, ook in die antecedenten vindt zij geene aanleiding om het gelukken en bekrachtigen van het thans aangeboden plan in twijfel te trekken.

Het is waar, bij het onderzoek der jongste spoorwegontwerpen verklaarde de meerderheid zich herhaaldelijk tegen het denkbeeld van staatsspoorwegen. Maar het is ook waar dat de wensch, om door aanneming van hetgeen werd voorgesteld spoorwegen te bekomen, bij die gelegenheid niet zonder invloed was.

Het is tevens bekend, dat zelfs die meerderheid bij ieder nieuw onderzoek geringer werd; dat verscheidene leden dier meerderheid te kennen gaven, dat, bij het niet tot stand komen der toen aanhangige ontwerpen, het oogenblik kon geacht worden gekomen te zijn, waarop men naar andere middelen behoorde uit te zien; en dat zich eindelijk verwachten laat, dat de geschiedenis der laatstbehandelde ontwerpen vele andere leden van hunne voorliefde voor het concessiestelsel zal hebben teruggebragt.

Van nieuwe en gezette overweging der Regering is het thans aangeboden ontwerp de vrucht. Wil men niet alleen op nieuw gesproken en onderhandeld, maar eindelijk ook iets tot stand gebragt zien, men zal naar de innige overtuiging der Regering tot het voorgestelde systeem van aanleg door den Staat moeten komen.

§ 2. *De rigting der ontworpen wegen.*

Na al de beschouwingen, waartoe de verschillende spoorwegontwerpen reeds hebben aanleiding gegeven, meent men hier eene breedvoerige uiteenzetting te kunnen achterwege laten van de redenen, die tot de keuze der thans voorgestelde lijnen hebben geleid, en zich tot het navolgende te mogen bepalen.

Noorderspoorweg. Behoudens de wijzigingen die raadzaam zijn voorgekomen, is over het algemeen voor den Noorderspoorweg de strekking behouden, zoo als die was bepaald in de laatstelijk vervallen concessie.

Arnhem is als uitgangspunt behouden, om te Zutphen eene korte verbinding met Noord-Duitschland te kunnen verkrijgen, tevens de zoo levendige IJsselstreek in de lijn op te nemen, en ook dewijl de directe verbinding van Utrecht over Amersfoort met Zwolle reeds in concessie is afgestaan aan de heeren baron van Lockhorst, c. s.

De belangen van 's Rijks defensie vorderen dat de linker IJsseloever zooveel doenlijk worde gevolgd.

Te Zutphen zal de IJssel met eene brug, voorzien van de vereischte beweegbare deelen voor de scheepvaart, worden overgegaan.

Men heeft aan het overgangspunt te Zutphen de voorkeur blijven geven, omdat daardoor de gelegenheid ontstaat, de verbinding van het Nederlandsch spoorwegnet met de Noord-Duitsche spoorbanen langs eene geschikte rigting tot stand te brengen en den omweg langs Zwolle te vermijden.

Wel heeft men hierbij het bezwaar dat Almelo niet in de lijn wordt opgenomen, maar aan dat bezwaar zal gedeeltelijk worden te gemoet gekomen door den spoorweg langs Delden en Hengelo te voeren. Ook kan later in aanmerking komen, om een zijtak of paardenbaan naar Almelo aan te leggen.

Voor de lijn van Ensehedé tot de Duitsche grenzen is in de wet van *eene* of *twee* aansluitingen sprake, omdat het van later te voeren onderhandelingen afhankelijk blijft, of men afzonderlijk aan de Pruissische en aan de Hannoversche spoorwegen zal aansluiten, dan wel of men met slechts ééne aansluitingslijn zal kunnen volstaan.

Van Zutphen volgt de lijn den regter IJsseloever, langs Deventer, tot Zwolle.

Te Deventer wordt de spoorweg onder de vuurlijn der vesting gebragt.

Te Zwolle vindt men de aansluiting aan den geconcessioneerden spoorweg van Utrecht, langs de Zuiderzee, naar Zwolle.

De vroeger ter sprake gebragte zijtak van Zwolle naar Kampen wordt niet onder de aan te leggen wegen opgenomen, omdat de Regering meent, dat alle zijtakken vooreerst kunnen en behooren te worden uitgesteld.

Van Zwolle uitgaande, wordt de lijn langs Meppel, Steenwijk en Heerenveen naar Leeuwarden gevoerd.

Na rijpe overweging van al de belangen, die bij dit deel der noorderlijn betrokken zijn, is de Regering tot de meening gekomen dat aan eene rigting langs Heerenveen gaande de voorkeur moet gegeven worden, dewijl zij de meest bevolkte streek doorloopt of nabijkomt, maar vooral ook dewijl aan de haven van Harlingen eene betere verbinding met het algemeen spoorwegnet wordt gegeven dan door elke andere rigting, die meer oostelijk zou loopen.

Men heeft zich daarbij het bezwaar niet ontveinsd, dat Assen niet in de lijn kan worden opgenomen; maar dat bezwaar meent men dat niet tegen het te verkrijgen meerder voordeel kan opwegen. Ook in dit bezwaar kan later door den aanleg van een zijtak of paardenbaan worden voorzien.

Van Harlingen uitgaande, wordt, langs Leeuwarden, Groningen en Winschoten, eene directe aansluiting aan de Hannoversche spoorbaan verkregen en worden tevens de hoofdplaatsen van Groningen en Friesland in onmiddellijk verband gebragt. De haven van Harlingen komt daardoor te Leeuwarden in meer directe verbinding met de zuidelijker gelegen gewesten dan het geval zou zijn, zoo eene rigting over Dragten, Beetsterzwaag of Groningen voor de verbinding met Zwolle ware verkozen.

Van Winschoten meent men, dat de aansluiting aan de Hannoversche spoorbaan in de rigting van Aschendorf behoort te geschieden, ter vermijding van den moeijelijken rivierovergang in de rigting op Leer, en vooral ook, dewijl Winschoten, dat men wenscht aan te doen, meer zuidelijk dan Leer is gelegen.

Men mag hier niet onopgemerkt laten, dat door de directe verbinding van Harlingen, Leeuwarden en Groningen met den Hannoverschen spoorweg, het voor dit noordelijk deel des Rijks van minder belang wordt van waar de tweede verbindingslijn met de Noord-Duitsche spoorwegen zal uitgaan.

Hierin ligt eene reden te meer om dien uitgang van Zutphen te doen plaats hebben, waardoor Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Arnhem eene behoorlijke verbinding met Rheine erlangen, die ook voor Noord-Brabant, Zeeland en Limburg van belang kan zijn.

Zuiderspoorweg. Uitgaande van Maastricht of Meerssen, volgt de zuiderlijn den regter Maasoever langs Roermond tot Venlo.

Dat de overtogt van de Maas te Venlo en niet te Roermond geschiedt, wordt door de belangen van 's Rijks defensie geboden; men heeft dit punt rijpelijk overwogen, en, niettegenstaande den omweg, de doortrekking tot Venlo verkozen. Voor het binnenlandsch verkeer in dit deel van Limburg zal hierdoor een groot voordeel verkregen worden, vooral in de tijden als de Maas tot een laag peil daalt en de scheepvaart daardoor tusschen Maastricht en Venlo wordt bemoeijelijkt of onmogelijk gemaakt.

Tot verbinding van Venlo met Tilburg kwamen verschillende rigtingen in aanmerking. 's Hertogenbosch lag te noordelijk om in de lijn te worden opgenomen; en wilde men de meer regtstreeksche lijn langs Oirschot volgen, dan kwam men te zeer in strijd met de belangen der verdediging. Van daar dat het punt Boxtel als punt van aansluiting werd gekozen.

Dit punt Boxtel alzoo aangenomen zijnde, heeft men gemeend een geringen omweg van ongeveer 4000 el, langs Helmond en Eindhoven, te moeten maken, om die twee belangrijke plaatsen te naderen en in het genot van het versneld middel van gemeenschap te stellen.

Van Boxtel loopt de zuiderlijn over Tilburg tot Breda, vindt daar den bestaanden spoorweg van Breda tot Rosendaal, en gaat van die plaats, langs Bergen op Zoom, Goes en Middelburg, tot Vlissingen, in de rigting die ook vroeger was aangenomen.

De verbindingslijnen. Het heeft een punt van zeer ernstige overweging uitgemaakt, in welke rigting de verbinding van de Noorder- en Zuiderspoorwegen behoort plaats te hebben.

In het belang van den handel van Amsterdam en ook in dat der defensie had de Regering gaarne eene lijn voorgestaan, die, van Utrecht uitgaande, zich langs Vianen en Gorinchem zuidelijk had uitgestrekt, of wel in meer directe rigting op 's Hertogenbosch aanliep. De bezwaren evenwel, waartoe die lijnen, wanneer men tot het bouwen van bruggen overgaat, voor de veiligheid der dijken kunnen aanleiding geven, hebben de Regering geene vrijheid gegeven, de verantwoording op zich te laden van de mogelijke onheilen, waarop steeds met zooveel nadruk is gewezen.

Van daar dat tot uitgangspunt aan den Rhijnspoorweg het station te Maarsbergen is aangenomen, overeenkomstig het advies der in 1853 geraadpleegde hoofdambtenaren van den waterstaat, wier verslag aan de Kamer bekend is en waarnaar zooveel noodig wordt verwezen.

Van Maarsbergen strekt zich deze verbindingslijn, langs Amerongen en Tiel, tot 's Hertogenbosch uit, en sluit te Boxtel aan de zuidelijke lijn aan.

Wil men later de stad Nijmegen aan de spoorweglijn verbinden, dan kan dit geschieden door een zijtak, uitgaande van Wamel tegenover Tiel; zijtak die dan, des verlangd wordende, zoude te verlengen zijn in de rigting van Kleef, ter aansluiting aan den in Pruissen ontworpen spoorweg van Crefeld naar Kleef en de Nederlandsche grenzen.

Als tweede verbindingslijn heeft men gemeend te moeten aannemen de ook vroeger voorgestelde lijn Rotterdam-Dordrecht-Willemsdorp-Moerdijk-Breda; doch met dat onderscheid, dat bij het tegenwoordig ontwerp van het maken van eene brug over het Hollandsch Diep, tusschen Willemsdorp en Moerdijk, wordt afgezien.

Het overbrengen van reizigers en goederenwagens zal daar door stoomkracht geschieden, zoo als dit later wordt vermeld.

De Noordhollandsche lijn. Behalve de bovengenoemde spoorweglijnen meent de Regering dat ook eene verbinding van Amsterdam met de haven van het Nieuwe Diep niet mag achterwege blijven.

Van later onderzoek zal afhangen, of die verbindingslijn langs Haarlem, dan wel langs de Zaanstreek zal te voeren zijn. Vooral met betrekking tot de kosten van aanleg is eene keuze hieromtrent afhankelijk van de ontwerpen, die voor het maken van een verbindingskanaal van Amsterdam naar de Noordzee zullen worden aangenomen. Men acht het voorbarig, zich nu reeds tot eene keuze te bepalen, en heeft daarom eene tweeledige rigting in de wet opgenomen.

De rivierovergangen. Een der belangrijkste punten, waarop bij het ontwerpen van spoorwegen in Nederland de aandacht moet worden gevestigd, is de beslissing der vraag, op welke wijze de verschillende rivierovergangen moeten plaats hebben.

In de noorderlijn vindt men slechts één rivierovergang, te Zutphen, en, zoo als reeds werd vermeld, is het 't voornemen, dáár eene brug te bouwen.

In de zuiderlijn ontmoet men den overgang van de Maas te Venlo, die op gelijke wijze als te Zutphen zal geschieden.

Verder ontmoet men in die lijn de overgangen van de Ooster Schelde en van het Sloe. Ten einde de onderhandelingen niet vooruit te loopen, waartoe deze overgangen kunnen aanleiding geven, wenscht de Regering zich voor te behouden, deswege nadere voorstellen aan de wetgeving te doen.

Zij meent dat dit punt vooreerst onbeslist kan blijven; niettemin zijn in de begrooting, waarover straks nader, de vereischte sommen uitgetrokken om behoorlijk in de behoefte dezer overgangen te kunnen voorzien.

In de verbindingslijn Maarsbergen over Tiel en 's Hertogenbosch tot Boxtel heeft men drie rivierovergangen, namelijk: den Nederrijn bij Amerongen, de Waal bij Tiel, en de Maas bij Lith.

De Regering meent, dat tot den bouw der bruggen bij Amerongen en bij Lith dadelijk bij den aanleg van de lijn behoort te worden overgegaan, doch dat de brug over de Waal vooreerst kan worden uitgesteld. Het ligt in de bedoeling, ook hier eene brug te bouwen, maar zij zal begrepen zijn onder de werken welke later zullen worden uitgevoerd. De overtogt over de Waal voor reizigers en goederenwagens zou in den eersten tijd door stoomvaartuigen kunnen bevorderd worden. Bij de te bouwen bruggen zal voor de belangen der scheepvaart behoorlijk worden gezorgd.

Met betrekking tot de verbindingslijn Rotterdam-Dordrecht-Moerdijk-Breda is het 't voornemen der Regering zich te bepalen tot het bouwen van bruggen in de twee rivierovergangen bij Rotterdam en bij Dordrecht terwijl de overtogt aan den Moerdijk door stoomvaartuigen zal geschieden. Bij den bruggebouw bij Rotterdam en bij Dordrecht zal zooveel doenlijk voor de belangen der scheepvaart worden gewaakt.

In de Noord-Hollandsche lijn kan alleen een overgang van het IJ in aanmerking komen; hoe die zou kunnen geschieden, blijft afhankelijk van de ontwerpen, welke voor het kanaal van Amsterdam naar de Noordzee zullen ten uitvoer gelegd worden.

Blijkens de als bijlage N°. 4 overgelegde nota zullen al de voorgestelde lijnen te zamen eene lengte hebben van ongeveer 811 Nederl. mijlen (kilometers) en volgens de gemaakte globale raming van kosten eene uitgave vorderen van 93 a 96 millioen.

In dit bedrag is begrepen ruim *f* 12,000,000 voor materieel. Die som meent men in de raming van kosten te moeten opnemen, ten einde in tijds voor de vervaardiging van het materieel te kunnen zorgen; men rekent dit noodig, wat ook later omtrent de wijze van exploitatie worde beslist. Bragt die beslissing eene verpachting mede, dan zou ook dit materieel aan den pachter in gebruik kunnen worden gegeven en de pachtsom daardoor worden verhoogd.

§ 3. *Financiële beschouwingen.*

Wanneer al de werken, in dit wets-ontwerp voorgesteld, tot stand worden gebragt, zal daardoor ongetwijfeld eene zeer aanzienlijke uitgaaf gedaan zijn. Men mag die berekenen op ongeveer 90 a 100 millioen, met deze opmerkingen:

in de *eerste* plaats, dat die uitgaven niet in eens, maar in een tijdvak van 9 a 10 jaren zullen geschieden; en

in de *tweede* plaats, dat reeds terstond nadat eenige der eerste jaren verloopen zullen zijn, eenige tegemoetkoming in de uitgaven zal ontstaan uit de opbrengsten van de afgewerkte gedeelten der spoorwegen.

Zoo werd het gedeelte van den Rhijnspoorweg tusschen Amsterdam en Utrecht den 28sten December 1843 geopend en den 17den Julij daaraanvolgende ook het deel tot Driebergen. Men heeft in het meergemeld rapport van 1°. Januarij 1845 berekend dat de aldus gedurende het geheele dienstjaar 1844 geëxploiteerde lengtebaan kan gesteld worden te hebben bedragen 40½ Nederlandsche mijl (kilometer), waarvan de bruto-ontvangst in dat jaar 1844 is geweest .... *f* 299,386.95½
terwijl de exploitatiekosten hebben gevorderd .... „ 156,959.10½

Blijvende alzoo eene netto opbrengst van .... *f* 142,427.85
dat is per Nederlandsche mijl (kilometer) ongeveer *f* 3516.

De spoorweg van Amsterdam tot Haarlem werd geopend den 20sten September 1839,
van Haarlem tot Veenenburg den 2den Junij 1842,
van Veenenburg tot Leiden den 17den Augustus 1842,
van Leiden tot Voorschoten den 1sten Mei 1843,
van Voorschoten tot 's Gravenhage den 6den December 1843,
van 's Gravenhage tot Rotterdam den 2den Junij 1847.

De bruto opbrengsten van de partiële exploitatie in de jaren 1840 tot 1846 is geweest:

VAN AMSTERDAM.	LENGTE IN KILOMETERS.	DIENST-JAREN.	BRUTO OPBRENGST PER JAAR. IN TOTAAL.	PER KILOMETER.
tot Haarlem	17	1840	*f* 168,833.00	*f* 9,931.00
„ „	„	1841	„ 136,699.00	„ 8,041.00
„ Veenenburg	30	1842	„ 210,574.00	„ 8,823.00
„ Leiden	45.5			
„ Voorschoten	51			
„ 's Gravenhage	61	1843	„ 335,899.00	„ 9,110.00
„ „	„	1844	„ 589,230.00	„ 9,660.00
„ „	„	1845	„ 643,986.00	„ 10,557.00
„ „	„	1846	„ 624,290.00	„ 10,234.00

Van welke bruto opbrengst ongeveer 60 ten honderd voor exploitatiekosten behoort te worden afgetrokken; blijvende alzoo de netto opbrengst der partiële exploitatie gedurende de eerste zeven jaren gemiddeld 3220 gulden per Nederl. mijl (kilometer).

De vraag, welke de wetgever bij het onderzoek van dit wets-ontwerp uit het financiëel oogpunt te beantwoorden heeft, is, of de voorzigtigheid gedoogt, dat tot zulk eene uitgave besloten wordt.

Indien het vrijstond, zich op de vroeger door de Tweede Kamer geuite meening te beroepen, dan schijnt men te mogen aannemen dat uit dit oogpunt bij die Kamer althans geen bezwaar zal bestaan.

Immers het is bij de discussie omtrent het laatste wets-ontwerp betreffende de noorder- en zuiderspoorweglijnen genoegzaam aangetoond, dat de lasten, welke men bij die wet voorstelde aan den Staat op te leggen, ten behoeve van de spoorwegen, alleen inderdaad eene uitgaaf en verbindtenis daarstelden, die te zamen *f* 28,500,000 en *f* 76,000,000, dat is in het geheel *f* 104,500,000, konden beloopen; terwijl, de opbrengsten door de bijzondere personen genoten wordende, de kwade kansen voor rekening van den Staat kwamen en de voordeelige resultaten, zo[…] er waren, geheel aan de concessionarissen verbleven.

Men wenscht echter niet, die thans gesloten discussien op nie[…] openen, en zonder eenig beroep te doen op de vroeger in de S[…] Generaal, zoowel Eerste als Tweede Kamer, geopenbaarde meeninge[…] men het vraagpunt geheel onafhankelijk daarvan beschouwen. E[…] aarzelt de Regering niet te verklaren, dat, ofschoon zij de uitgaaf[…] aanzienlijk vindt in verband met den toestand der staatsfinancien[…] echter zoozeer doordrongen is, niet alleen van de wenschelijkheid, […] van de bijna onvermijdelijke noodzakelijkheid om onzen internati[…] toestand te verbeteren en om de binnenlandsche handels- en voor[…] sonen-communicatien te versnellen en te vereenvoudigen, dat zij ve[…] dat het hooge cijfer der te doene uitgaven niet behoort af te sch[…] van ernstige pogingen om dit doel te bereiken, mits de uitgaven b[…] mogelijk te zijn zonder de toekomst der financien in gevaar te bre[…]

Die mogelijkheid nu vermeent de Regering dat bestaat.

Wanneer zij tot het bewijs van de waarheid dezer stelling ov[…] neemt zij tot grondslag harer redenering den tegenwoordigen to[…] onzer inkomsten en uitgaven.

Dit mag zij doen, omdat het hier eene uitgaaf geldt, door den […] ver vast te stellen, en waarvoor de gelden jaarlijks op de begr[…] zullen moeten worden gebragt; en omdat het *niet* geldt eene verb[…] nis ten behoeve van derden, waaraan gestand moet worden g[…] welke omstandigheden ook later ontstaan.

Deze eenvoudige opmerking strekt al aanstonds om bij de di[…] omtrent dit vraagpunt zoo min mogelijk te treden in gedachtenwis[…] geput uit den staatkundigen toestand van Europa of uit de wissel[…] heid der opbrengsten onzer overzeesche bezittingen.

Zij, die een vurig verlangen koesteren om meer spoorwegen in […] land te bezitten, maar die òf terugdeinzen voor de vrees om de[…] verbindtenissen te zien aangaan, welke hij niet in staat zou zijn […] vullen, òf de verwezenlijking van hun verlangen zien tegenge[…] door hen, die een afschuw hebben van de mogelijkheid van ver[…] in de finantien, — deze moeten het goedkeuren, dat een weg wor[…] geslagen, waarbij, met vermijding van discussie over eventualiteite[…] leen de toestand zoo als die is onderzocht behoeft te worden.

Die toestand nu is deze: dat, alles op den denzelfden voet bl[…] en zonder te rekenen op vermeerdering van inkomsten ten gevol[…] meerdere welvaart of vermeerdering van bevolking, onze inkoms[…] de laatst aangenomen begrooting hebben kunnen worden gesteld op […] *f* 90,000,000, terwijl de uitgaven, waaronder eene gewone amor[…] die toch nog altijd *f* 1,000,000 bedraagt, gestegen zijn tot *f* 73,00[…] zoodat er een overschot van *f* 17,000,000 bestaat, waarvan echter […] ten afgetrokken worden in de eerste jaren voor de emancipatie der […] eene som van *f* 15,000,000, en de nog onzekere som benoodig[…] de verbetering der gemeenschap onzer groote handelssteden […] zee, waarvoor de uitgaven echter in acht jaren tijds ten […] *f* 25,000,000, dat is jaarlijks ruim *f* 3,000,000, kunnen bedragen[…] dat men mag aannemen, dat eene jaarlijksche uitgaaf van *f* 10,[…] voor spoorwegen mogelijk is; daar men immers in het oog moet […]

1°. dat de uitgaven voor de renten der staatsschuld jaarlijks vermi[…]

2°. dat niet al de op de verschillende hoofdstukken der begroo[…] bragte sommen uitgegeven worden, maar dat er om en bij het […] jaarlijks onuitgegeven blijft.

Na deze uiteenzetting van de mogelijkheid der voorgestelde ui[…] zonder de toekomst der finantien in gevaar te brengen, veroorlo[…] zich nog de volgende opmerkingen.

De *eerste* is, dat het volk van Nederland, zoowel Regering als […] tenen, zich wel behoort te doordringen van de overtuiging dat he[…] eerste jaren zooveel bestedende om het genot van spoorwegen te […] gen, zich gestreng moet ontzeggen het doen van andere buitengew[…] van eenige andere dan volstrekt noodzakelijke uitgaven.

De *tweede* is, dat men thans van het oogenblik, dat gunstig is[…] gebruik maken, en zich evenmin moet laten terughouden door het […] dat men niet alles erlangt wat men welligt gewenscht had, als d[…] vrees, dat latere omstandigheden, van hooger hand afkomstig, ee[…] delijke stremming in de volledige afmaking zouden kunnen doen o[…] terwijl altijd, de beginselen vastgesteld en met de werkzaamhed[…] aanvang gemaakt zijnde, de zaak met ieder jaar gemakkelijker te o[…] is en telkens het noodige kan worden verrigt.

GLOBALE RAMING VAN KOSTEN

MET

HET MATERIEEL VAN VERVOE[…]

Aanduiding.	*Voor dubbele spoorbreedte.*	*Voor enk[…] spoorbree[…]*
Noorderlijn	*f* 34,364,082	*f* 33,214,[…]
Zuiderlijn	„ 22,115,439	„ 21,182,[…]
Verbindingslijnen	„ 13,467,913	„ 12,370,[…]
Noordhollandsche lijn	„ 9,500,105	„ 9,163,[…]
Te zamen	*f* 79,447,539	*f* 75,929,[…]

Bovendien heeft men voor de groote rivierovergangen, die alle […] bovenbouw voor enkel spoor zijn berekend, nog het navolgende:

Brug te Zutphen .... *f* 71[…]
„ „ Venlo, ... „ 1,00[…]
Overgang van de Ooster-Schelde met bijbehoorende werken. „ 3,42[…]
Overgang van het Sloe .... „ 2,57[…]
Nieuwe buitenhaven te Vlissingen met bijbehoorende werken, geraamd op *f* 1,300,000, doch hier vermeld voor .... *Mem*[…]
Brug te Amerongen .... *f* 2,74[…]
Brug te Tiel, met de verhooging en verzwaring der dijken, berekend op *f* 3,467,000, wordt later gebouwd, weshalve hier wordt uitgetrokken voor het stoomvaartuig en de voorloopige werken tot overgang van de Waal .... „ 40[…]
Brug te Lith .... „ 2,04[…]
Brug te Rotterdam .... „ 2,09[…]
Brug te Dordrecht .... „ 94[…]
Overgang te Moerdijk met een stoomvaartuig en bijbehoorende inrigtingen, gesteld op .... „ 40[…]

Te zamen .... *f* 16,33[…]

Eindelijk moet ook gerekend worden op de werken in het belang van 's Rijks defensie vereischt; zij worden uitgetrokken voor .... *Mem*[…]

GEDRUKT TER DRUKKERIJ VAN HET ALGEMEEN HANDELSBLA[…]